

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXXI

Price 25c

Chicago, Ill. — Antradienis, Tuesday, February 14, 1984 — VLIKo metai

Nr. 29

K. ČERNENKA IŠRINKTAS PARTIJOS VADU

Iškilmingas Vasario Šešioliktos minėjimas Chicagoje, kurį rengė ALTas

Išvakarėse, vasario 11 d. 12 valandą buvo vėliavų pakėlimas ir žuvusių pagerbimas Jaunimo Centro sodelyje.

Sekmadienį, vasario 12 d., buvo pamaldos Tėviškės parapijoje ir Liet. Ev. reformatų bažnyčiose.

Šauliai ir patriotinės organizacijos rinkosi Marquette parke prie parapijos iškelti valstybinę ir tautinę vėliavas.

10:15 val. vadovaujant Vytauto Didžiojo rinktinės pirm. Vl. Išganačiui, šauliai iškėlė vėliavas. Dalyvavo: šaulių rinktinės apie 60 uniformuoti šauliai su valstybine ir tautine vėliava; savanoriai; T. Daukanto Jūros šaulių "Klaipėdos" kuopa; vyčiai; R. Liet. B-nė su valstybine ir tautine vėliavomis; ramovėnai.

Pakėlus tautinę vėliavą, sugiedotas Tautos himnas. Dalyvavo apie 250 asmenų.

Po to visi organizuotai ėjo į bažnyčią. Sv. Mišios prasidėjo 10:30 val. Iš viso buvo 10 vėliavų išstatyta. Jas lydėjo ne tik uniformuoti šauliai, bet ir tautiniai rūbais pasipuošę būrys moterų.

Buvo koncelebracijos š. Mišios, kurias atnasaavo vyskupas V. Epizys su asist. kleb. A. Zakarauskas, kan. V. Zakarauskas, kun. Z. Gelazius, kun. K. Kuzmanskas, kun. J. Juozėvičius.

Lektoriaus paskaitė kan. V. Zakarauskas. Evangeliją perskaitė kleb. A. Zakarauskas. Vyskupas V. Epizys paskaitė prasminga pamokslą.

Per sv. Mišias giedojosi parapijos choras, vadovaujamas muziko A. Lino. Vargonais grojo A. Eitulytė. Pirmą giesmę — "Apsaugok Aukščiausias tą mylimą šalį".

Mišių auką nešė generalinė konsulė J. Daužvardienė ir savanorių pirm. J. Tamulis. Daug asmenų ėjo prie sv. Komunijos. Prieš pašaligą chorą sugiedojosi "Dieve, palaimink mūsų brangią Tėvynę". Pamaldos baigtos Tautos himnu.

2 val. popiet — akademinė dalis Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje.

Minėjimo pirm. pulk. K. Okšas pradėjo antrąją programos dalį. Paprašė įnešti vėliavas. Vadovavo karo veteranas. Pirmieji atėjo su vėliavomis — Dariusas Girėno ir Don Varno postai. Vėliau ėjo šauliai ir tos organizacijos, kurios reprezentavosi bažnyčioje. Dalyvavo ir Korp! Neo-Lithuania su vėliava, ją lydiat uniformuotiems neo-lituanams. Iš viso buvo 15 vėliavų. Garbės svečiai sukviesti į sceną.

Solistė J. Sernukštytė sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Akompanavo muz. Vl. Maželis. Pranešėja, pasipuošusi tautiniais rūbais, Ramunė Tričytė, Invokaciją sukalbėjo klebonas A. Zakarauskas.

Generalinė konsulė J. Daužvardienė paskaitė puikią patriotinę kalbą. Baigė žodžiais: "Lietuva bus laisva ir nepriklausoma".

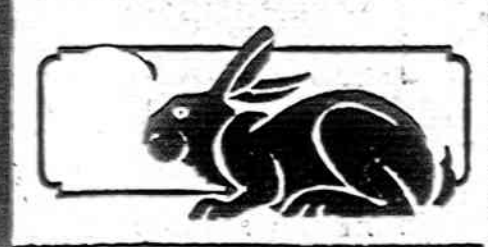
Mero Washingtono vardą viena jauna negra perskaitė proklamaciją Lietuvos nepriklausomybės 66 m. sukakties progai.

Po jos sveikino vienas valdžios reprezentantas. Illinoiso valstijos Lt. Governor G. Ryan pasakė žodžius, mums lietuviams gana pažįstamą kalbą.

Nepriklausomybės akto paskaitė pirm. K. Okšas. Gretimai buvo išsiskyrę ženkli savanoriai. Jie sėdėjo prie garbės stalo. Kun. dr. J. Prunskis, prisiminęs kalinių kančias, pasakė labai jautrią ir įsūdinančią kalbą.

(Nukelta į šeštą puslapį)

— Japonų Liberalų partija pradėjo ieškoti naujų narių, kad turėtų pakankamai atstovų parlamente.

KALENDORĖLIS

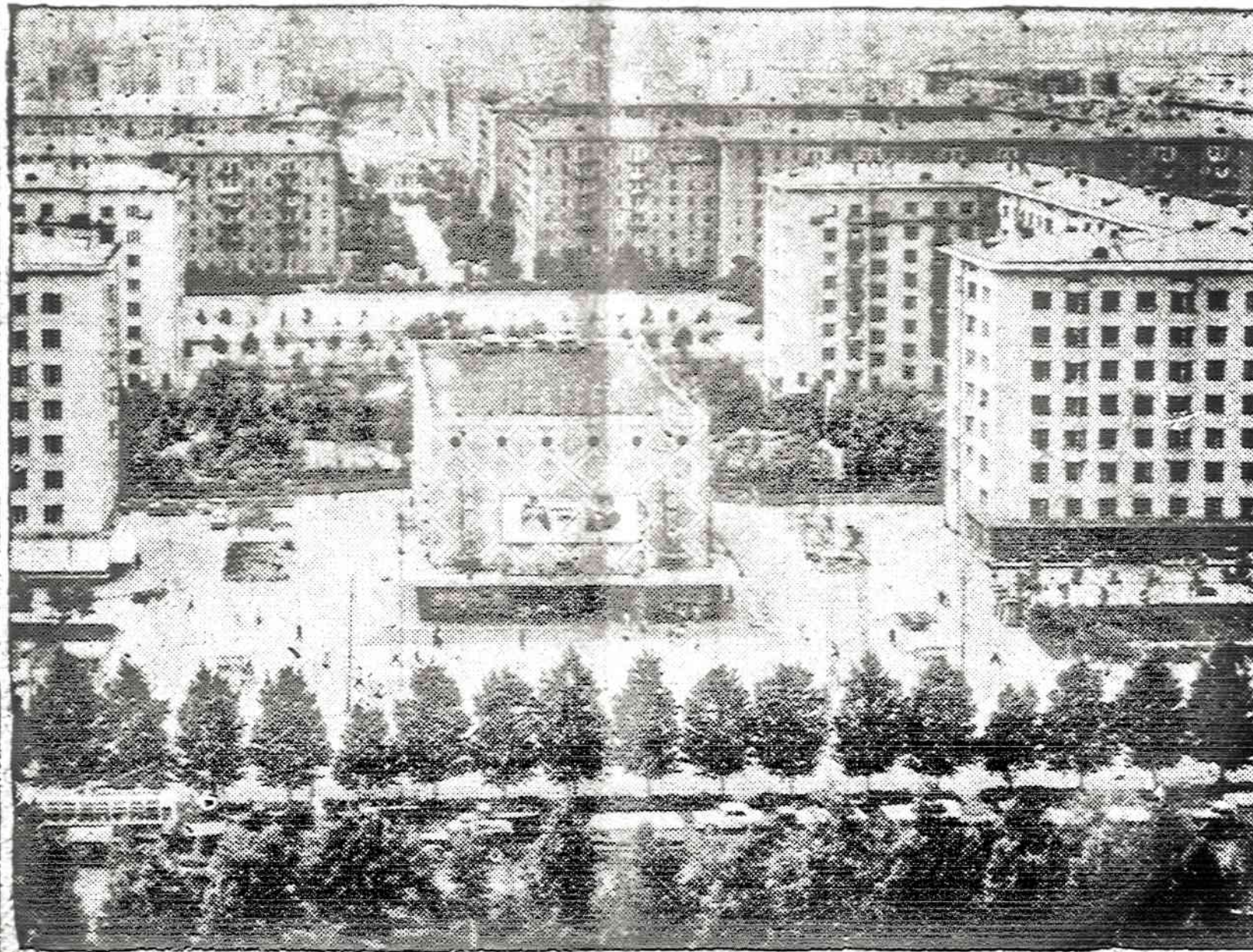
Vasario 14: Kirilas ir Metodijus, Valentinas, Zynė, Saulis, Dyza, Mantgailis.

Saulė teka 6:48, leidžiasi 5:22.

Oras debesuotas, liis.

Jugoslavijoje, Sarajeve vykstanciuose olimpinuose žaidimuose, sekmadienį sidabro medalius už čiuožimą gavo amerikiečiai Kitty ir Peter Carruthers. Jie turėjo gauti aukso medali, nes geriausiai čiuožė, bet teisėjai aukso medali atidavė rusams.

Iš Profesinių sąjungų rūmų Jurijaus Andropovo palaikai bus nuvežti prie Kremliaus ir palaidoti sienoje.

PREZIDENTAS REAGANAS SUSITIKO SU MUBARAKU IR HUSEJINU

IZRAELIS SUNKIAI APSAUDĖ PALESTINIECIUS, SUSIKONCENTRAVUSIUS BEIRUTO ŠIAURĖJE

WASHINGTON, D.C. — Atskrido Egipto prezidentas Hosni Mubarakas ir atvykęs pasigydė Jordanijos karalius Husejinas vakar atvyko į Baltuosius Rūmus, kad galėtų pirmon eilėn aptarti santykius su Izraeliu ir paliešti Artimųjų Rytų reikalą. Egiptas pasirašė sutartį su Izraeliu, tikėdamas, kad tuo bus galima sutaisyti Izraelį su kitomis kaimyninėmis valstybėmis, bet Izraelis neskubėjo siekti taikos su Jordanija, Sirija ir kitais arabų kraštais.

Marinai neskuba iš Beiruto

WASHINGTON, D.C. — Pasklido gandas, kad Sirijos karo jėgos patarė amerikiečiams galimai greičiau pasitraukti iš Beiruto, bet sekretorius Caspar Weinberger pareiškė, kad Amerikos marinai neskuba iš Beiruto ir iš Libano.

Libano prezidentas Amin Gemajel bando susitarti su politinėmis Libano grupėmis. Jis paskyrė dieną politinių grupių vadovams susitikti Šveicarijoje, kur jie buvo susitikę praėjusį gruodžio mėnesį.

JAV vyriausybė palaikė ryšius su Libano prezidentu ir politinių partijų vadais. Amerikiečiai nesitrauks, kol nebus susitarta ir nebus sudaryta koalicinė vyriausybė, — pareiškė sekretorius Weinberger.

Tikisi atgauti suverenines teises

BEIRUTAS. — Libano prezidentas Amin Gemajel sekmadienį pareiškė savo įsitikinimą, kad jis atgaus Libanui suverenines teises. Jis pareiškė pasitikėjimą JAV ir prezidentu Reaganu.

Prez. Gemajel pripažino, kad dabartiniu metu Libanas yra la-

PREZIDENTAS REAGANAS SUSITIKO SU MUBARAKU IR HUSEJINU

IZRAELIS SUNKIAI APSAUDĖ PALESTINIECIUS, SUSIKONCENTRAVUSIUS BEIRUTO ŠIAURĖJE

WASHINGTON, D.C. — Atskrido Egipto prezidentas Hosni Mubarakas ir atvykęs pasigydė Jordanijos karalius Husejinas vakar atvyko į Baltuosius Rūmus, kad galėtų pirmon eilėn aptarti santykius su Izraeliu ir paliešti Artimųjų Rytų reikalą. Egiptas pasirašė sutartį su Izraeliu, tikėdamas, kad tuo bus galima sutaisyti Izraelį su kitomis kaimyninėmis valstybėmis, bet Izraelis neskubėjo siekti taikos su Jordanija, Sirija ir kitais arabų kraštais.

Atnujino ryšius su spauda

Prez. Amin Gemajel nutraukė ryšius su kariuomenės vadovybe, kai drūžai ir šijitai, apsiginklavę tankais, pradėjo veržtis į Beiruto kvartalus. Libano kariams nepajėgus apginti prancūzų saugojamame sektoriuje buvusių kareivinių, Libano vyriausybė pasimetė.

Tiktai šiandien prezidentas užmezgė ryšius su laikraštininkais Deit Mery kaime. Gemajel išdėstė jiems savo įsitikinimą apie suverenines teises. Jis pareiškė, kad dabar politinėms grupėms bus lengviau surasti kompromisą.

Amin Gemajel kalbėjo visą laiką angliskai, nes laikraštininkų tarpe buvo amerikiečių žurnalistų.

PRANCŪZAI NEATSUKS SAVO KARIŲ

PARYŽIUS. — Prancūzai neatsukė ir nesirengia atšaukti savo karių iš Libano, — pareiškė prez. Miterandas. — Prancūzų vyriausybė pasiuntė legionierius tarptautinei misijai atlikti. Ta misija dar neallikta.

Tris tūkstančius metų besitvarkiusi valstybė turėtų pajėgti ir toliau atgauti suverenines teises ir tvarkytis. Libanas šimtus metų buvo turkų globoje, bet savo reikalus tvarkė savarankiškai, turkai nerikišo į Li-

bando vidaus reikalus.

Antras klausimas — prancūzų piliiečių apsauga. Ne tik Beirute, bet ir visoje Libano šiaurėje yra prancūzų piliiečių. Legionierių pareiga su jais susiję notai ir suteikti jiems reikalingą pagalbą.

Rytų Beirute apsaudė palestiniečius

Sekmadienį Izraelio aviacija smarkiai apsaudė Rytų Beirute susispietusių palestiniečių. Libane buvo Arsfato šalininkai turėjo išplaukti kartu su Tripolio srityje besigynusiais palestiniečiais. Libane buvo likę tikėtai su sirijiečiais bendradarbiaujančieji palestiniečiai. Bet dabar ir šių karių tarpe atsirado tokių, kurie nėra linkę visai paklusti sirijiečiams. Jie yra linkę manyti, kad turi ginti palestiniečių pozicijas dešiniame Jordano upės krante. Izraelio aviacija padarė jiems daug žalos.

Dešus srityje, visai netoli Bellejeaus, sekmadienį sprogo galinga arabų bomba. Laimė, kad vienas karys šnypšii pradėjusia bomba gana toli numetė. Ji sprogo, bet žmonių neužmušė.

IRANO LAKŪNAI APSAUDĖ IRAKĄ

MANAMA. Bahrein. Irano lakūnai vakar pirmą kartą iskrido į Iraką ir bombardavo tris pasienyje esančius Irako kaimelius. Iranas veda kovą su Iraku jau 10 mėnesių, bet Irano lakūnai pirmą kartą perskrido Irako sieną ir palaido bombas Irako teritorijoje.

Bahreino ir Londono radijo stotys girdėjo Irano pranešimus apie bombardavimą Basros ir Mardali provincijoj esančio Charnaragun kaimelio.

Tuo tarpu Irako aviacija tuoju bombardavo Dizfal naftos centrą. Irano radijas pranešė, kad irakiečiai užmušė 8 žmores ir sužeidė 70.

Irako aviacija bombardavo

KONSTANTINAS U. ČERNENKA — GENERALINIS SEKRETORIUS

SOVIETŲ KARIUOMENĖS VADAI NĖRA PASIRUŠĘ KOVAI PRIEŠ AMERIKĄ LAISVĄJĮ PASAULĮ

MASKVA, Rusija. — Pirmą dienio ryte "Tas" paskelbė, kad Konstantinas Černenka išrinktas komunistų partijos generaliniu sekretoriumi. Politinio biuro nularimas buvo vienbalsis.

Visą sekmadienį ėjo aštrus ginčas politiniame biure. Patys svarbiausi susirėmimai ėjo tarp 52 metų Michailo S. Gorbacevo ir 61 metų Grigorijo V. Romanovo. Abu buvo Andropovo šalininkai. Gorbacevas buvo žemės ūkio specialistas, pritarė paūlymui kombinatorius išskirti, nes žinojo, kad didelė viršūninkų dauguma javus vogė, miltus vogė ir duoną vogė. Didžiausios kombinacijos buvo duonos pervežimo metu.

Romanovas taip pat buvo Andropovo šalininkas. Pat. J. Andropovas atsigabeno į Maskvą ir pavadė jam prižiūrinę partinę discipliną. Jis užmezgė ryšius su partijos kuopomis visame krašte. Jis įsivaizdavo, kad jis turėjo pilnausią pastikėjimą paties Andropovo ir visos Leningrado politinės apygardos, bet politiniame biure negavo reikalingo balsų skaičiaus.

Jeigu Gorbacevas būtų laimėjęs politiniame biure, tai suarė būtų paskėles 69 metų amžiaus Viktor V. Grišinas, kuris dabartiniu metu kontroliuoja visą Maskvos ir jos apylinkių partinę organizaciją. Grišina remia visa Federalinė Rusija.

Bet visą reikalą nusprendė maršalas Dimitrijus F. Ustinovas. Jis pranešė politiniam biuriui, kad Sovietų kariuomenė dar paruošta konfliktui su JAV.

Bandan stįti, Irakiečiams pavyko sukelti didelius gaisrus.

Basrą apsaudė artilerija ištiesas dvi valandas.

Nekreipiant dėmesio į nepasidėmimo ryte "Tas" paskelbė, kad Konstantinas Černenka išrinktas komunistų partijos generaliniu sekretoriumi. Politinio biuro nularimas buvo vienbalsis.

Černenkos, kuris visą laiką buvo pasipuošęs turtis su JAV. Sekmadienio naktį politinis biuras vienbalsiai paskyrė Černenką komunistų partijos generaliniu sekretoriumi. Manoma, kad komunistų partijos Centro komitetas, susidedas iš 300 narių, vienbalsiai jį patvirtins generalinio sekretoriaus pareigoms.

Kada Černenka pajėgs pravesdaugumą javus vogė, miltus vogė ir duoną vogė. Didžiausios kombinacijos buvo duonos pervežimo metu.

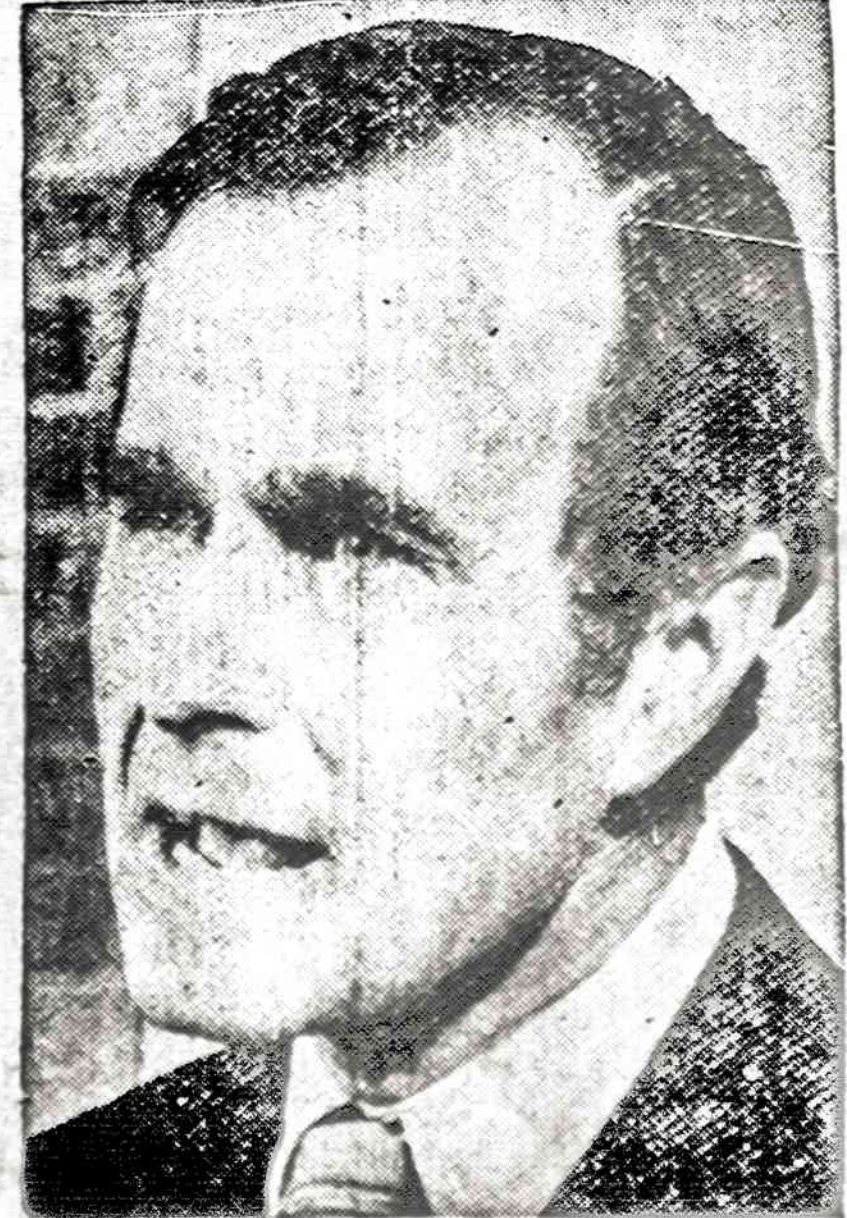
Černenka po šio nutarimo ir "Tasso" paskelbimo jau galės tartis su atskridusiais kitų valstybių vadais. Černenkos pasitarimas su viceprezidentu George Bush bus labai svarbus. Černenka pranešė, kad pasitarimai tarp abiejų valstybių turi būti tęsiami.

KARO LAIVAI PATAIKĖ SIRIJAI

DAMASKAS, Sirija. — Papildomas Sirijos įspėjimas Amerikos karo laivams rodo, kad galingos kanuolės padarė daug žalos Sirijos karo jėgoms.

Du didieji Amerikos karo laivai 16 colių sviediniai apsaudė Suf pašlaitėse buvusias Sirijos karo jėgų pozicijas. Pirmomis dienomis Damasko radijas skelbė, kad amerikiečiai be jokio reikalo sviedinius gėdina, apšaudė tuščius laukus ir pašlaites.

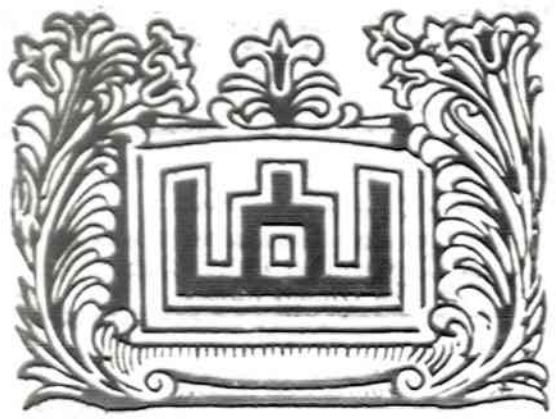
Dabar Damasko radijas skundžiasi, kad karo laivų kanuolės labai vykusiai ne tik pataikė, bet ir griaua kitas karių naujai užimtas pozicijas.

George Bush

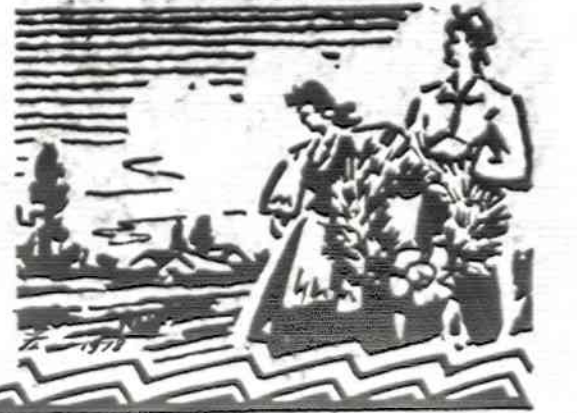
Viceprezidentas George Bush šiandien dalyvaus Andropovo laidotuviuose ir vėliau pasikalbės su Černenka.

BENDRUOMENĖS VAGOS

LEIDĖJAS-J.A.V. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRO VALDYBA

PAVYZDŽIAI PASKATINA

Staiga mirė Tarybos prezidento pirmininkas dr. Valentinas Plioplys paliko mums pavyzdį: atikos, darbo, veiklos, organizacinio vieningumo, broliškos meilės ir pasiukojimo kovai laisvimi pavergtą kraštą. Jis dirbo, surado laiko, nestigo energijos ir materialinės paramos savo organizacijai, jos sustiprinimui. Jo mirtis yra mums ir mūsų organizacijai skaudūs, tačiau turi ir nepamirštamą pavyzdį darbo paskatiniui, savo organizacijos veiklos pagyviniui, kultūrinės, veiklos pėtimui, sugyvenime nuostūrdumo, b oliškūmi ir meilės. Vėlonis dr. V. Plioplys skatino ir rcdė pavyzdį, ryžtingai dirbo, kad mūsų organizacija būtų pavyzdinga, kultūringa, garbinga, laisvinimo pavergtą krašto kovai ryžtinga, neatlaidi. Jei mes tik dalį palikto pavyzdžio atliksime savo pareigose bei veikloje, mūsų organizacija bus gyva, veikli ir darbi kultūringi. Nebūtų nuodėmė kiekvienam mūsų organizacijos nariui išsiklausti savo sąžinės, ar kaip narys ir lietuvis pavestą darbą dirbau ir padariau kiek iš, galėčiau, sugėbėjau ir pagal savo išgalę, supratimą. Jei išgirstum savo sąžinės priekaištą, kad kas

tik man buvo patikėta atlikti nenoriai, kaip svetimomis rankomis, tada žinogus tokias nuodėmes turi šalyti, nusistatyti ateityje viską paa yti ar pareigas atlikti stropiai, šventai ir ryžtingai. Yre narių, kurie susiirinkimuose ar suvažiavimuose daug kalba, stato visokius reikalavimus, tačiau, kada paprašomas sutikti padėti dirbti, lengvai atsisisako ir jokių pareigų organizacijos gerovei ar veiklai nesima. Čia pavyzdys yra blogas. JAV R. LB Tarybos ir Centro valdybos atstovų suvažiavimas buvo Tarybos prezidiumo pirmininko ar. V. Plioplio mirties gėdula ženklas rimtume, susikauptime, tačiau suvažiavusieji atstovai neparodė pasimetimo nuostūrdumo, bet rimtumą, susikauptimą ir ryžtą darbu, veiklai, organizacijos vieningumui, broliškam susiklausymui ir veikloje bendradarbiavimui. Tokioje nuostūrdime ir pasiryžime vyko suvažiavimas, tokioje dvasioje bus dirbami darbi veiklūdiuose JAV R. LB apygardose, apylinkėse, seniūnijose.

Pamoką gabingų žmonių pavyzdžiai ne tik pamoko, bet ir paskatina. *Koligija*

Dr. Valentinas Plioplys, R. L. B-nės pirmininkas, mirė praėių metų gruodžio 8 diena. Dr. Plioplio vardui įamžinti, Tautos Fondui paaukota \$840.

ISTORINĖ VLIKO PRADŽIA

1943 m. lapkričio mėn. 25 d. žokiečių okupacijos laikais, du iki to laiko veikę politiniai rezistenciniai centrai — Vyriausias Lietuvos Komitetas, kuriame buvo apsiungę valstiečiai baidininkai, socialdemokratai, katininkai, nacionalistai ir laisvės kovotojai, ir Tautos Taryba — apjungusi krikščioniško spąrų politines organizacijas — sužarė bendrą, vyriausią rezistencijos centrą ir vienintelę, aukščiausią instituciją tautos teisėms žinti, tautos vardu kalbėti krašte ir užsienyje, ir rūpintis nepriklausomos Lietuvos atstatymu. Šis bendras, vienintelis aukščiausias kovos centras buvo pavadintas VYRIAUSIOJU LIETUVOS ISLAISVINIMO KOMITETU (VLIK). Sudariusi vieną VLIKą, kiti politiniai kovos centrai išnyko, o kariniai dainiai apsiungė į laisvės armiją, kuri priklauso VLIKui. 1944 m. vasario 16 d. VLIKas paskelbė savo deklaraciją, nusakydama savo veiklos principus.

1. Lietuvių tautai!

Lietuvių tauta, siekdama išlaisvinti Lietuvą iš okupacijos ir atstatyti valstybės suvereninių organų sveikąs jėgas laikinai sutrukdė veikimą, yra reikalinga vieningos politinės vadovybės. Tam išsiai politinės lietuvių grupės, kaip tautos politi-

nės minties reikšėjos ir vykdytojos, nutarė sujungti visas savo jėgas bendram darbui ir sudarė Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą — VLIK.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, pradėdamas savo darbą, skelbia:

1. Lietuvių Tautos laisvės ir Lietuvos nepriklausomybė yra Tautos egzistencijos ir jos visokeriopos gerovės būtinoji sąlyga.

2. Suvereninė Lietuvos valstybė nei dėl Tarybų Sąjungos nei dėl dabartinės okupacijos nėra išnykusi, tik suvereninių valstybės organų veikimas laikinai sutrukdytas 1940 m. birželio 15 d. Tarybų Sąjungos okupacijos ir tos okupacijos prievartoję padarytų kitų jėgos ir klastos akty pertrauktas Lietuvos valstybės suvereninių organų veikimas. Tada, pakeičią suvažiavimu aprašymą tenka papildyti taip:

3. Lietuvą iš okupacijos išlaisvins, ir toliau veikia 1938 metų Lietuvos Konstitucija, kol ji teisėtu keliu bus atitinkamai pakeista.

4. Respublikos Vyriausybė laikui atėjus, bus sudaryta Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitete koaliciniu pagrindu politinių grupių susitarimu.

5. Demokratinė Lietuvos valstybės santvarka bus suderinti.

u plačiųjų tautos sluoksnių interesais ir bendromis pokario sąlygomis.

6. Respublikos prezidento ir šimo rinkimo išlymai bus reformuoti pagal demokratinus rinkimų principus.

7. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, vadovaudamas kovoms ir darbams Lietuvai išlaisvinti, Lietuvos suvereninių organų veikimui atstatyti, demokratinei Lietuvos santvarkai atkurti ir kraštui nuo bolsėvizmo ir kitų jo gyvenimą aržančių veiksmų apginti, vykdyti kuo plačiausią visuomenės konsolidaciją, lygins politinių grupių tarpusavio nesuipratimus.

8. Didžiai vertindamas laulinių karo pajėgų reikšmę kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo, Komitetas visokeriopai remis Lietuvos kariuomenės atkūrimą.

9. Komitetas palaikys glaudžius ryšius su Lietuvos pasiuntinybėmis ir konsulatais ir bend-

radarbiaus su užsienio, ypat Amerikos lietuviams ir su visomis tautų apsisprendimo laisvės ir Lietuvos nepriklausomybė pripažįstančiomis tautomis.

10. Kultūrinei ir ūkinei Tautos pažangai paspartinti ir valstybės gyvenimui veikliai ir normalu kelią gražinti, Komitetas rinks ir ruoš medžiagą išlaisvintos Lietuvos administracijai, ūkiui, socialiniam gyvenimui teisingumo ir švietimo darbu tvarkyti.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, sželdamas Lietuvii Tautai šią deklaraciją kviečia visų politinių nusistatymų geros valios lietuvius nusi teikti tarpusavio bendradarbiavimo ir vienybės dvasia neįgytamoje kovoje dėl Lietuvos.

Vardan tos Lietuvos vienybės tezydi!

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas
Vilnius, 1944 m. vasario 16 d.

Suvažiavimo papildymas

1983 m. gruodžio mėn. 22 d. "Bendruomenės Vagos" atspausdintas JAV R. LB-nės Tarybos nariu ir atstovu suvažiavimo Tautiniuose namuose Chicagoje, tenka papildyti ne kritikai, sąmoningam ar nesąmoningam prasielkimui su tiesa, bet atitaisyti realaus gyvenimo fakto. Suvažiavimas įvyko 1983 m. gruodžio mėn. 10 d. 10 val. ryte. Aprašyme buvo praleistas suvažiavimo atidarymas ir Tarybos prezidiumo veiklos pranešimas. Tada, pakeičią suvažiavimo aprašymą tenka papildyti taip:

Suvažiavimą trumpu ir glaudžiu liūdesio ir gėdulo apgaubta žožiu atida e Tarybos prezidiumo sekreto. e A. Repšienė. Ji, paveiklūsi suvažiavusis Tarybos narius ir atstovus, palinkėjo, kad suvažiavimas būtų vieningas ir darbingas ir pranešė, kad suvažiavimas vyksta liūdesio, gėdulo ir susikauptimo ženkle, nes prieš parą (XII.8 d.) Rockfordo igori eje nelaukai, netikėtai ir staigai mirė visų mylimas ir gerbiamas, nepalaužiamos valios ir ryžto kovotojas del patergtos Lietuvos išlaisvinimo a. a. dr. Valentinas Plioplys, JAV R. LB-nės Tarybos prezidiumo pirmininkas. Vėlonis suvažiavimo buvo pagerbtas susikauptimu ir atstojimu. Jo darbu, ryžto ir pasiukojimo įamžinimui suvažiavimo d. lyviai Tautos Fondui

suaukojo 600 dol.

Tarybos prezidiumo sekretore A. Repšienė padarė prezidiumo veiklos pranešimą. Tenka pastebėti, kad suvažiavimas noris ir vyko skaudaus ir gilaus gėdulo ženkle, susikauptime, bet praėjo vieningai, darbingai, pakilia nuotaika ir ryžtu dirbti taip, kaip dirbo ir aukojosi mirusi. Tarybos prezidiumo pirmininkas, a. a. dr. V. Plioplys, jo paliktas darbo, atikos ir veiklos ryžto pavyzdį jautėsi suvažiavimo svarstymuose, jo pavyzdys davė i paskatą JAV R. LB-nės organizacijai dar stipriau stiprinti i plėsti ateityje.

Aukos Tautos Fondui

Dr. V. Pliopliui įamžinti

JAV R. L. B-nės Tarybos Prezidiumo pirmininkui dr. Valentinui Pliopliui 1983 m. gruodžio 9 d. mirus, Jo įamžinimui Tautos FONDUI aukojo sekančiai

Po 50 dol.
Jūratė ir Edmundas Jasiūnai, Augustinas Kapacinskis ir Arjanas Pleskys.

Po 40 dol.
Ponai Poškei (3 Rockfordo) Po 25 dol.

Jonas Balčiūnas, Aldona ir Vincas Kacinskai, R. L. B-nės Rockfordo Apylinkė, Antanina Repšienė ir R. L. B-nės Mar-

quette Parko Apylinkė.
Po 20 dol.

Juozas Blažys, Aldona Brusokienė-Valeišaitė, Kazys Čiurinkas, dr. Joana Danilevičienė, dr. Vytautas Dargis, Zuzana ir Andrius Juškevičiai, Jonas Kavallauskas, Birutė Kemežaitė, Antanina Liorentaitė, Stasė Paleikienė, Ignas Petrauskas, Albinas Repšys, Antanas Tauginas, Delfina ir Jūnas Tričiai, arch. Oswald Thiel, Juozas Žemaitis.

Po 15 dol.
Angelė Kačeliene, Antanas Kuras.

Po 10 dol.
Pranas Adomaitis, Domas Adomaitis, Juozas Bagdžius, Liudvika Dubauskienė, Ciprijo-

nas Genutis, Ona Jasienė, Jonas Kreivėnas, Juozas ir Anelė Mackevičiai, Jonas Matukas, Bronius Miliauskas, Augustinas Orentas, Augustinas Paškonis, Stepas Paulauskas, Kazys ir Arnelė Tautkai, Laima Vaičiūnienė.

Po 5 dol.
Petras Blekys, Antanas Marina, Valerijonas Pocius, Kazys Povilaitis ir Apolinaras Skopas. Jau surinkta 840 dol. Aukos dar teberenkamos. Kas norėtų dar prisidėti, prašome siūsti A. Repšienei. Aukas renka RLB-nė, Visiems aukotojams nuširdus aėi!

R. L. B-nės vadovybė

LAISVĖS VARPAS

Ar dar skambėsi, Laisvės Varpe,
Ir skleisi seną maldą vis?
Ar tavo aidas, ilgam tarpe
Klausysis vargšas lietuvis?

Kokiais garsais šiandien dundėsi
Tėvynėj mūsų pavergtoj?
Ar stiprinsi viltį, ar liūdesį
Širdyje savo atvertoj?

Ar saulei leidžiantis vis skelbsi
Godonę žuvusiems kariams?
Ar juodas mintis mums nustelbsi,
Užgesus laisvės žiburiams?

Širdyje krašto nuteriotu,
Gal nebyliu šiandien tapai;
Kaip kanklės seno Vaidehoto,
Kaip mūsų milžinų kapai...

Jei žiaurūs, raudoni maskoliai
Tave pavergs, kaip ir kitus;
Neleis skambėti, kaip ligšiolei
Ir praeikimuis mes piktus:

Atmink tik vieną, Laisvės Varpe,
Tavęs nutildyti negalės!
Tu būsi pranašas mūsų tarpe;
Skelbėjas geresnės dalies!

Aidai skambės, drąsins krūtinę;
Kartos seneliai ir vaikai,
Jog tu prikelsi vėl tėvynę,
Jog žlugs vergavimo laikai!

Alfa

R. L. B-nės tradicinės Kūčios

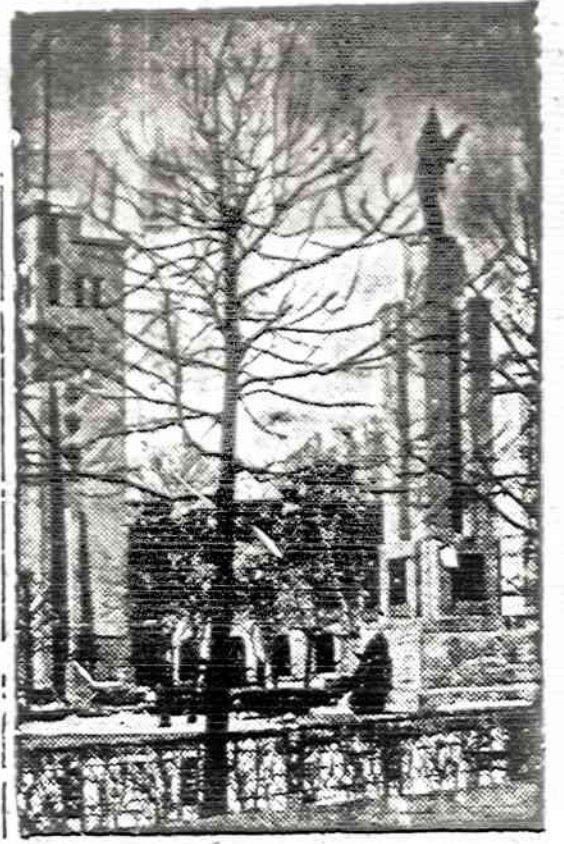
JAV R. L. B-nės Tarybos nariu ir atstovu metinis suvažiavimas įvyko 1983 m. gruodžio 10 d. (šeštadienį) 10 val. ryte Lietuvos Tautiniuose Namuose Chicagoje. Po suvažiavimo, 7 val. vakaro toje pačioje sėleje įvyko tradicinės Kūčios. Kūčių vakariene atidarė Tarybos prezidiumo sekretore Antanina Repšienė šiais žodžiais:

"Registruotos Lietuvių Bendruomenės vardu sveikintu visus atsilankiusius į šį neeilinį parngimą — Kūcias. Susirinkome po dienos darbo atitvėpti, paminti dvasioje susimastyti ir tautiniui atsigalvinti.

Susėdę prie savo tėvų ir pralėvų tradicinio Kūčių stalo, patuskime, esą vienos didelės šeimos nariai, vienas kitam broli, sesuo.

Nors kartą metuose atsigalvintiame iš savo tautinio šaltinio, tad neužtroktume, kad nepažestume kitamuiui paroje. Kel kartojome savo tradicijas, toliūdiame tautai ir pasauliui, jog samė nenudžiūvusi šaka, bet ryva tautos dūlis, besirūpinanti los likimu.

So dūdiūsi susikauptimu ir meile prisiminkime savo gimines ir

jus, karius, partizanus, kurių krauju yra permirkusi Lietuvos žemelė, prisiminkime Sibiro kalinius bei tremtinius, kurių daugumos kaulai yra išbarstyti šaliose Sibiro taigose, prisiminkime visus išblaškytus po visą pasaulį mūsų tautiečius, kurių niekas jau nebeprisimena...

Su didele pagyba ir dėkingumu prisiminkime ir šį kraštą, kuriame gyvename ir kurio gėrybėmis ir laisve taip labai naudojames.

Ta proga noriu pačitoti poetės Birutės Kemežaitės eilėrašcio posmeį:

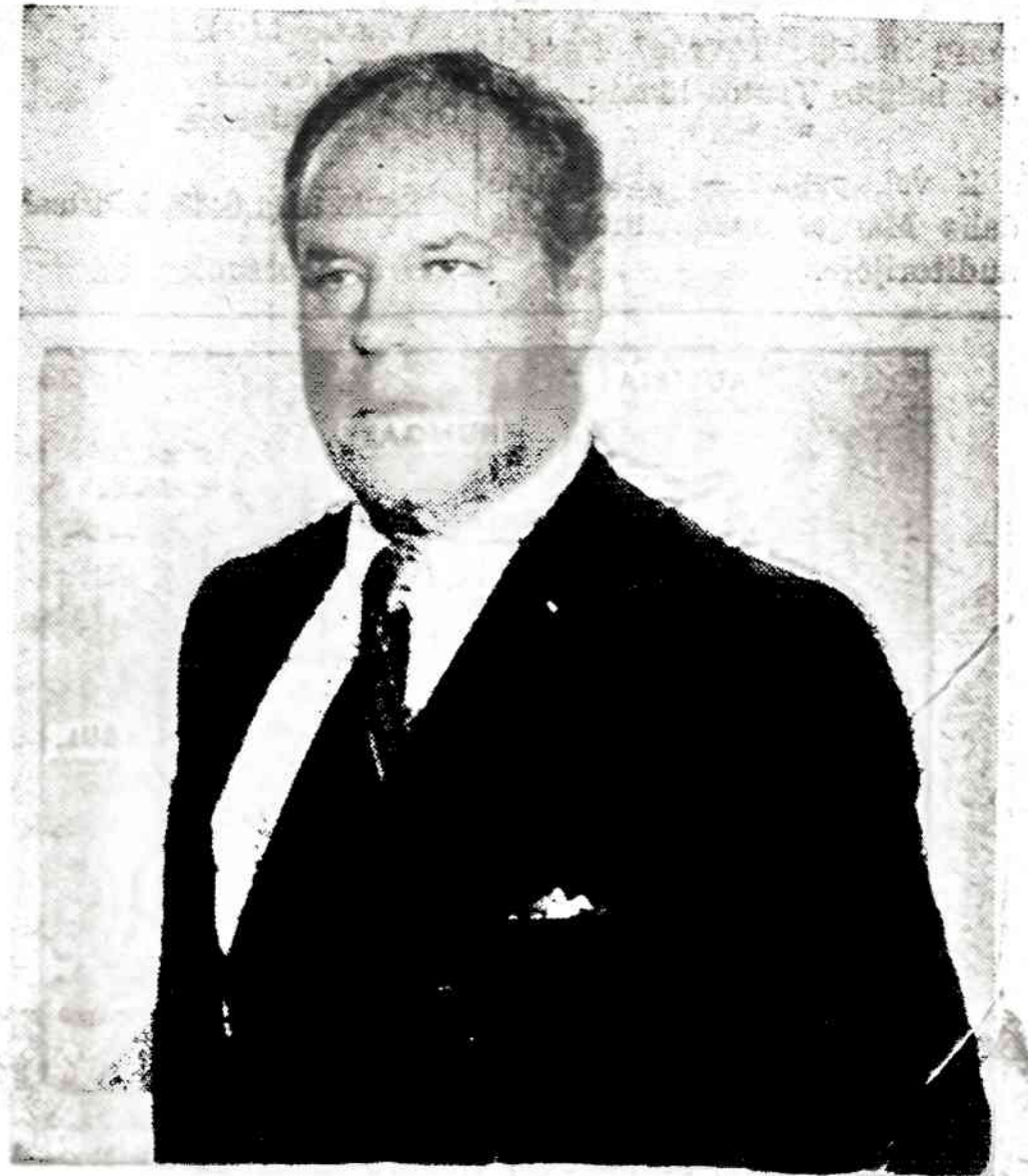
Betliejaus vargingam tvartely
Gimei kaip pabėgėlis Tu
O, Kristau, švenčiausias Vaikeli,
Mes šiandien benamiai abu.

Išgirski mane, Visagali,
Meldžiu aš, tik menkas žmogus,
Nuženki į mūsų pavergtą šalį
Pradžiugint bėlavisiu vaikus.

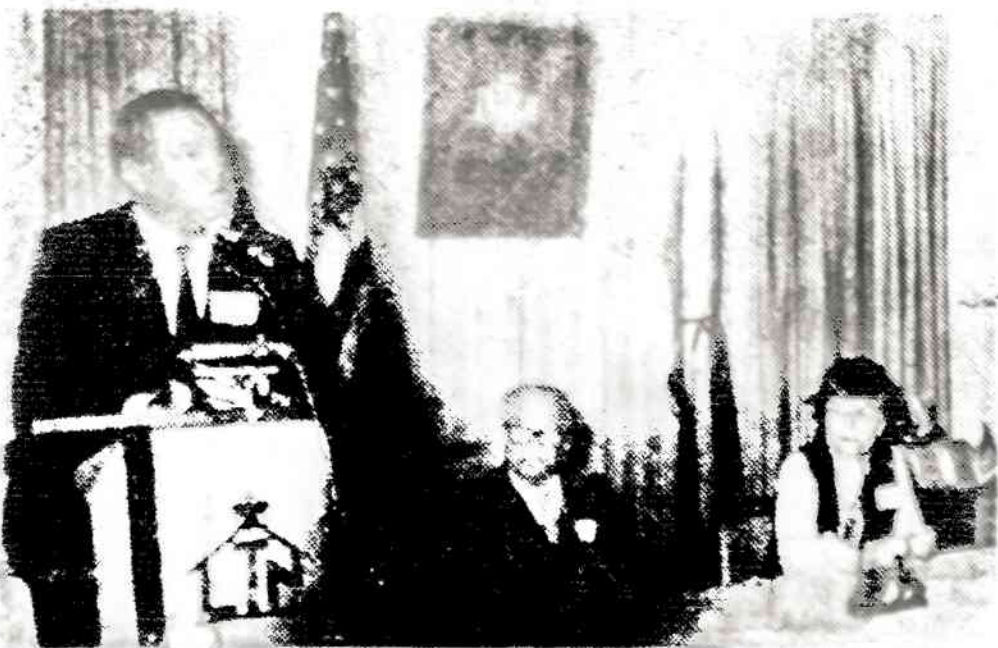
Tokia gana ilga įžanginia kalba buvo atidaryta Kūčių vakarienes programa. Tolimesnei programai prvesti buvo pakviesta p. Delfina Tričienė.

Prieš pradėdant Kūčių programą, norėčiau bent trumpai apibūdinti salės ir stalų sutvarkymą, kad skaitytojas turėtų pilną vaizdą. Beveik salės viduryje stovi eglutė, papuosta vien lietuviškais šiaudinukais, priešais staliukas ant kurio lėkštė su plotkelėmis ir gražiai išdėstytos šešios žvags, perristos tautinėmis juostelėmis.
(Tąsa kitame "BV" numeryje)

• Tūkstančiais žodžių neuvertėsi tiek, kiek vienu geru darbu.

Dr. Vytautas P. Dargis sekmadienį vykusiame minėjime perskaitė priimtas rezolucijas.

R. L. Bendruomenės Tarybos suvažiavimo, įvykusio gruodžio 10 d. darbo prezidiumas (iš kairės): dr. Vytautas P. Dargis, dr. Vladas Šimašius ir sekretore Antanina Repšienė.

"PASAULIO LIETUVIO" PESIMIZMU ŽAVISI "GIMTASIS KRAŠTAS"

"Gimtasias Kraštas", okupantų pastangos tėra laiko gaidžiama laikraštis lietuviškai išėjusiai klaidinti, su pasigėrėjimu cituoja Pasaulio Lietuvos redaktoriaus mintis ir nusiskundimus. Pagal B. Nainį, mums niekas negelbsti, nes jokios naudos iš rezoliucijų, pareiškimų, atrodo, kad nėra per daug prasimė kovoti, rašyti, apeliuoti į pasaulio sąžinę.

Mūsų nuomone, lietuviškos išėjimosi atsieta labai daug. Po keturių dešimčių okupacijos ir vergijos metų dar tebeveikia Nepriklausomos Lietuvos ambasados ir konsulatai, su nemažniu tikėjimu dirba Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, Amerikos Lietuvių Taryba, veikia lituanistinės mokyklos, parapijos, ansambliai, teatrai, gyva lietuviška spauda. Europos JAV, Australijos, Kanados parlamentai ir kongresai nuolat prikiša Sovietinei Rusijai Lietuvos okupaciją, protestuoja prieš įkalinimą mūsų brolių ir sesių, kovojančių už žmogaus, sąžinės ir laisvės teises.

Septyniomis kalbomis leidžiamas VLKko Eltos biuletėnis pasiekia viso pasaulio kampus, ir jų pareikalavimas nuolat auga. Amerikos Kongresas kasmet švenčia Vasario 16 d. specialiais minėjimais. Ad Hoc komitetas Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Ukrainos reikalams jau turi virš 100 senatorių ir kongresmanų. Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką skaito viso pasaulio vyskupai ir net organizuoja maldos dienas už kenčiančią Lietuvą. Įvairiuose pasaulio kraštuose sudarytos grupės gina mūsų kalinius, siunčia jiems laiškus ir siuntinius, o okupantui rašo labai nemielias peticijas, reikalaudami laisvės politiniams ir sąžinės kaliniams.

Tai vis tie šviestai žiburiai mūsų nesuvyrojančioji kovoj už pavergtos Lietuvos išlaisvinimą. Mes anaipol nesijaučiame nei apieisti, nei vieni. Tą žino ir okupuota Lietuva, ir neretai džiaugiasi laisvojo pasaulio pasisakymais ir protestais.

Te nemato ir nejaucia p. Nainys, pora Draugo redaktorių ir keli kiti pesimistai. Savo veda-maisiais ir mintimis jie kankia išėjimosi optimizmui ir iššaukia R. Moeckui. Be abejo, šokiai te- okupanto pasigėrėjimą. Oku-pantas jau seniai kartoja, kad

mūsų pastangos tėra laiko gaidžinimas, kad į mūsų pastangas niekas nekreipia dėmesio, kad jūs geriau atvažiuokit pas mus "pabendravimui ir pasidžiaugti mūsų pažanga". Norint kitus įkinti, turi pats tikėti savo pastangų teisingumu ir galutinai laimejimu. Mes niekada neabejojome, kad mūsų veiksmų pastangos, remiamos lietuviškos išėjimosi, prives mūsų visų pastangas, aukas ir darbus prie Laisvos ir Nepriklausomos Lietuvos, o laisvasis pasaulis mum padės.

(LKDS biuletėnis)

Lietuvos atsiminimų banketas

Programa: vasario 4 d. 4:30 val. Martinique restorane hobolai, 5:30 val. vakariėnė su programą, šokiai.

6 val. A. Brazis, distrikto prezidentas, pradėjo iškilmes. Himnų sugiedojė solistė M. Juzėnas. Vyskupas V. Brizgys sukalbėjo invokaciją. Iškilmų vedovas — kleb. A. Zakarauškas.

Prie garbės stalo pakviesti: vysk. V. Brizgys, generalinė konsulė J. Daužvardienė, Vyčių Centro v-bos pirm. L. Stukas, M. Rudienė, dr. Vl. Šimaitis, seselė Kazimierietė M. Joanella, kun. dr. Ig. Urbonas ir kiti.

Paskaitytas kardinolo J. Bernardin sveikinimas. Sveikino generalinė konsulė J. Daužvardienė, L. Stukas, M. Rudienė, dr. Vl. Šimaitis, kun. dr. Ig. Urbonas ir kiti. Kazimierietė seselė M. Joanella dėkojo už 75 metų kultūrinio darbo pagerbimą ir už žymenio gavimą. Baigė šiuo sakiniu: "Telaimina Jus Visagalis Dievas".

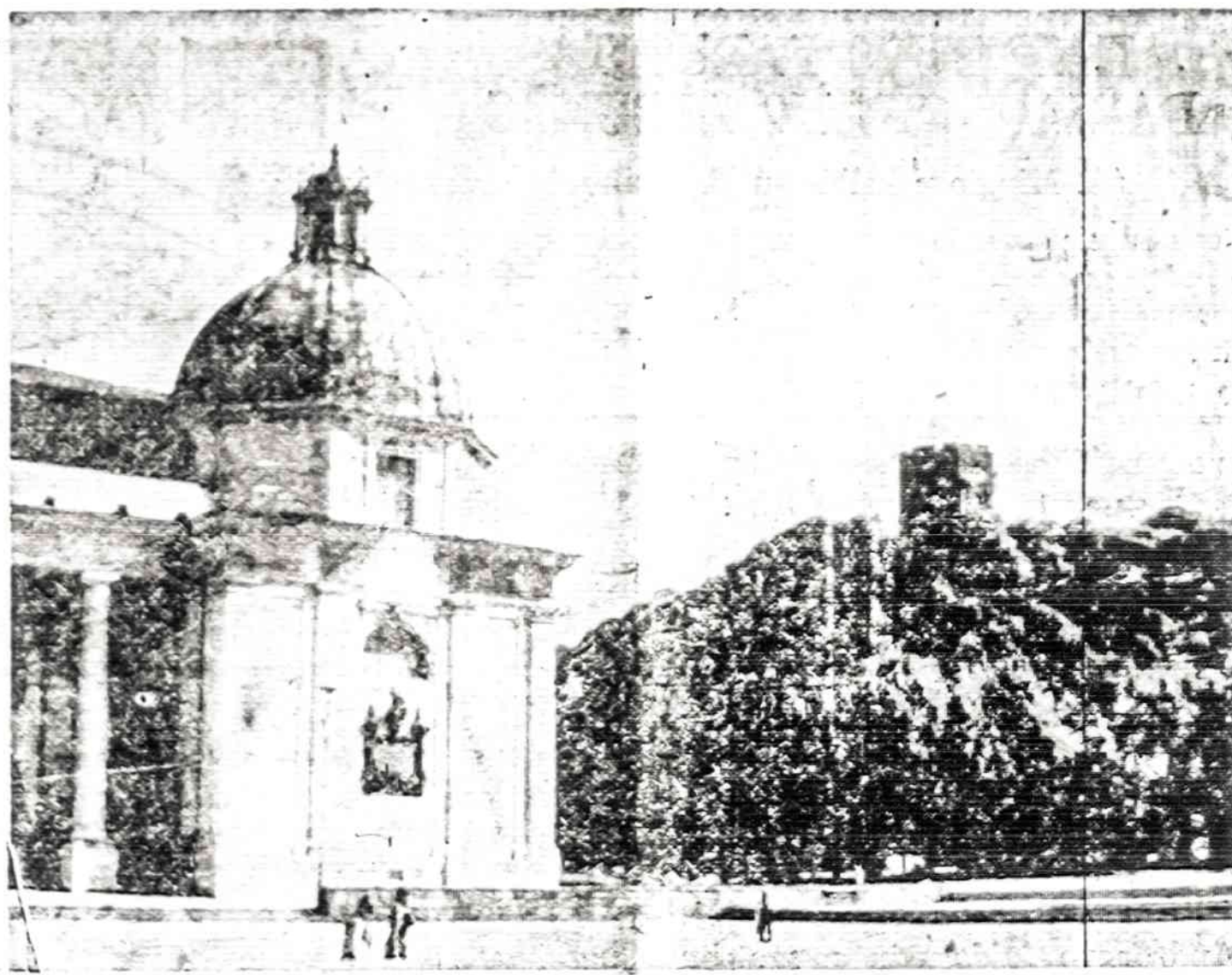
Kun. dr. Ig. Urbonas priminė rengiamą šv. Kazimiero 500 metų jubiliejų. "Melskimės į šv. Ka-zimiera, kad Dievas išlaisvintų Lietuvą".

Pirmininkaujantis kleb. A. Zakarauškas pristatė svečius, kuriuos pasitikome katutėmis.

A. Brazis sudainavo keletą arių ir operų. Plojome.

Po to prasidėjo vaišės su priedais. Po vaišių — šokiai. Grojo mėsaisiais ir mintimis jie kankia išėjimosi optimizmui ir iššaukia R. Moeckui. Be abejo, šokiai te- okupanto pasigėrėjimą. Oku-pantas jau seniai kartoja, kad

Visą savaitę prieš banketą

M. K. Ciurlionio paminklas Rasių kapinėse Vilniuje.

Vytautas Širvydas

SLA RUOŠIASI MINĖTI 100 METŲ SUKAKTĮ

Istorikui šandien nelegva po varū Szt. Kazimieriaus Karalicio Patrono Lenku ir Lietuvos. Wienybe Paloku su Lietuva uždėtos 1875 metuose (1 d. sausio). Druku Kurjero New orko pas T. Janicki, Brooklenie, N. J. 1877. Ji buvo šešiolikos puslapių.

Ekonominę grollšką savišalpą ir tautinę idėją pynė pirmasis propagandinis slapsnis pirmame Amerikos lietuviams skirtame laikraštyje, kurio pirmas numeris pasirodė New Yorke 1879 m. rugpiūčio 16 dieną. Tai buvo Lietuviška Gazietė, kuri skelbėsi esanti "rasztas paszwenstas del Lietuwninku Amerikoje". Dešimtam laikraščiui numeriai lenkų reformatų pranciškonų vienuolis, kuris parvardė rašė Augustinas Zeytz, paršipino straipsnį "Keli žodžiai apie taworczyztes", kurio turinį šliūpas atpaskėjo "Aušroje" (1885 m. nr. 10-11).

Lietuvišką Gazietą leido ir redagavo, Vilkaviškio apskrityje 1838 m. gimęs, mokytojas Mykolas Tvarauskas, kuris, 1863 metų sukilime prieš rusus pamautas, pasitraukė į Rytprūsius, iš kur 1873 m. atvyko Amerikon. Dvejus metus čia pagyvenęs, 1875 m. gegio spaustuvėle Shamokin, Pa., ir pradėjo leisti

buvo šparduola 400 bilietų. Bilieto kaina \$20.

Šaunus banketas ir vyčiai, už sutartiną veikimą verti pagarbos. Buvo išdalyta visiems dalyviams išspausdinta programa, priekyje su Vyčimi ir Gedimino stulpais. Antrame puslapyje — sąrašas asmenų, kurie gavė distrikto žymenius.

Lietuvos vyčių kongresas šįmet įvyks rugpiūčio 22-26 dienomis Chicagoje. Rengia 36-oji kuopa, kuriai vadovauja pirm. J. Paukštis.

K. P. Shamokin, Pa., ir pradėjo leisti

pirmą Amerikos lietuviams skirtą ir Amerikoje spausdintą knygą, kurios pavadinimas, pasak prof. V. Biržiškos, buvęs "Tlumoczius arba Slownikas Angielckaj-Lietumiszkas ir Lietuwniskaj-Angielckas del greito ir langwo izsmokimo sznekos angieliskos. Su uwogomis ir apraszimu kožno žodžio kaip reikis izstart. Sudetas per Mikola Twaraucka. (iszdavimas pyrmas). Shamokin, 1875. Kasztu ir Spausluwe Mikola Twaraucko".

Pirmieji šeši puslapiai buvo nenumeruoti, kiti 159 numeruoti. Juos išspausdinus, spaustuvė sudegė, o anose liepsnose žuvo ir pirmoji Amerikoje išspausdinta lietuvių kalba knyga. Leidėjas, tačiau, trodo bus vieną egzempliorių pasuntęs į Lietuvą, turbūt, pasididžiuoti giminiams. Šis egzempliorius buvo atsitiktinai rastas vienos pradinės mokyklos pastogėje Užnemiūnyje. Jį 1930 m. nupirko Kauno universiteto biblioteka.

Be Tlumocziaus ir Lietuviškos Gazietos, Tvarauskas pabandė leisti ir kitas knygas bei laikraščius, bet su tomis pastangomis jis neįsigyveno. Tolimesnis jo gyvenimas nežinomas. Tik Vienybės redaktorius Juozas O. Širvydas 1912 m. dienyne rašė, jį susitikęs Maspeth, N.Y., ir jis prašęs parašyti atsiminimus, kurių vis dėlto jis nesulaukė. Lietuviška Gazietė turėjusi 132 skaitytojus.

Zeytzas savo straipsniu šioms skaitytojams priminė, kad Amerikoje "vokiečiai, anglai ir žydai įsirašo į keletą draugijų".

Susirgę, gauna po \$20, \$30, ar \$50 savaitėi. Vyrai mirus, našlė gauna \$1,000. Todėl skatino lietuvius rašyti "į daugelyje parapijų jau venkiančias lietuvių ir lenkų draugijas". Nepamiršo ir tautinės idėjos. Sakė: "Riški-mės į krūvą", kad lietuvių reikalais "būtinom kaip gvardija". Paskutiniame Gazietos numeryje jis susunka: "Neleisime, kad mūsų žmonės būtų lenkų persekiojami; gėna jau viską, kas lietuviška, niekinti". (L.G. nr. 16, 1879).

Zeytzas mirė 1911 m. Jis gimė Balbieriškyje, rados, 1818 m. ir Amerikon atvyko 1872 m. iš Krokuvos, kur buvo vienuoliu, po jo 1862 metų įžadų Smalčėnu vienuolyne, kurį rusai uždarė po 1863 metų sukilimo. Pradžioje gyveno pas vokiečius vienuolius Cincinnati, Ohio, bet vėliau apsigyveno Shenandoah apylinkėje (Blossburg) ir duoną pelnė kasyklose. Shenandoah lietuviams, sakoma, suorganizavęs 1877 m. pašalpinę Sv. Jurgio Draugiją ir prikabinęs nesūstus išrinktų atstovų į lenkų Związko organizuojamą susivienijimą (1880).

Tais pačiais metais kaip Zeytzas (1872), Amerikon atvykęs Antanas Jurgelaitis, buvęs Lietuviškos Gazietos pnenumeriatorius, Basanavičiaus Aušrai laišku rašė: "Jau daug lietuvių Amerikoje, bet turi prastą apšvietimą, todėl nedaug sau naudos tegali padaryti". Tačiau, sako, "Radosi akylesni broliu, kurie stengiasi užvesti kokią organizaciją. Mes, lietuviai Amerikoje, neturime jokio susivienijimo". (Aušra, 1881 m. nr. 7-8).

(Bus daugiau)

— Vienoj Birminghamo miest, Anglijoje, įmonėj darbininkai, negavę 11 svarų prašomo algos pakėlimo, metė darbą, kai sužinojo, kad jų vyriausiam direktoriui pakelta alga 160 svarų savaitėje.

— Nikaraguos Krašto apsaugos ministeris Ortega pareiškė, kad 1985 metams numatyti rinkimai gali būti atidėti.

— Urugvajuje profesinės sąjungos reikalauja algų pakėlimo, amnestijos politiniams kaliniams ir laisvės politiniams partijoms. Sostinėje Montevidejuje vis dar neramu.

— Leningrado komunistai daro didelį spaudimą į Černenką, kad būtų išrinktas Romanovas komunistų partijos generaliniu sekretoriumi. Esą, Brežnevas tai pažadėjęs leningradiečiams.

ENERGY WISE

Organize car pools to save gasoline. Don't be a Born Loser!

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 97 metus.

- SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.
- SLA — išmoko daugiau kaip ASTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudų savo nariams.
- SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA nelieško pelno, nariams patarnauja tik savišalpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivienijime apsidrausti iki \$10,000.
- SLA — apdraudžia ir Taupomąja apdrauda — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.
- SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už \$1,000 apdraudus sumą temoka tik \$3.00 metams.
- SLA — kuopų yra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės ir savo apylinkės kuopų veikėjus, jie jums mielai paselbės ir SLA įsirašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001
Tel. (212) 663-2210

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● **LITERATURA**, lietuvių literatūros, meno ir mokslų 1984 m. metraščiū. Jame yra vertingi, nekuomet nesensta, V. Kėvės, Igno Šlapelio, Vinco Macidūno, P. Joniko, V. Stankos J. Rankčio, dr. Kazlo Grinlaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Ciurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varnų kūrybos pavykšais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

● **DAINŲ SVENTES LAUKUOSE**, poetės, rašytojos ir kn. finų kokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojan tiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

● **VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS**, Antano Rūke aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausa gyvenimo broūų aprašymas, bet tikslu to laikotarpio buities hita ratūrinė studija, suskirstyta akirašeliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

● **LIETUVIŠKASIS PAMARYS**, Henriko Tomo-Tamalevičiaus įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskričių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodami vitovardžių pavadinimai ir jų vertiniai ir vokiečių kalba. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina \$8.

● **KĄ LAUMES LĒMĒ**, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie žmones ir vietas neprik. Lietuvoje ir pir maisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius bet kainuoja tik \$3.

● **JULIUS JANONIS**, poetas ir revoliucionierius, nesupras tas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik o Jurgio Jakinsko knygoje apie Julijaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapiai, kainuoja \$4.

● **MARTINŲS NOVELĒS**, M. Zecėnko kūryba, J. Valaitis vertė. 804 pusl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina \$3. Knygos galima apsigyti, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60622. Užsakytą patikėti šaliai pavykšiuose šiekėmose

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

Maistas iš Europos sandėlių.

MARJIA NOREIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2301 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĒ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RŪPESTINGAI ISPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šikiadieniais nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinininkas

Tel. 476-2206

Inž. LIUDAS MIKŠYS,
60 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAETIES ŪKANŲ
ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurion sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jauzumi ir prof. H. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$28. Kiti viršeliai. Paltas \$2.

RAUJINIENOS

1768 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60622

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays
by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 37494000

Postmaster: Send address changes to Naujienos
1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

As of January 1, 1980
Subscription Rates:

Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per
six months, \$12.00 per 3 months. In
other USA localities \$40.00 per year,
\$22.00 per six months, \$12.00 per
three months. Canada \$45.00 per year;
other countries \$48.00 per year.

metams \$40.00
pusei metų \$22.00
trims mėnesiams \$12.00
vienam mėnesiui \$4.00

Kanadoje:
metams \$45.00
pusei metų \$24.00
trims mėnesiams \$12.00
vienam mėnesiui \$5.00

Užsieniuose:
metams \$48.00
pusei metų \$26.00

Naujienos eina kasdien, išskyrus
sekmadienius, pirmadienius ir šven-
tadienius. Leidžia Naujienų Bendro-
vė, 1739 So. Halsted Street, Chicago,
IL 60608. Telef. 421-6100.

P pinigų reikia gauti pašto Money
Orderiu kartu su užsakymu.

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestiuose:

metams \$45.00
pusei metų \$24.00
trims mėnesiams \$12.00

vienam mėnesiui \$5.00

Kitose JAV vietose:

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius,
nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

KAIP BUVO PARUOSTAS DARIAUS-GIRĖNO ALBUMAS

(A. Mingio pokalbis su E. Jasūnu)

Malonu buvo skaityti pranešimą spaudoje, kad Darius-Girėno albumas jau yra spausdinamas, ir kad tai bus išpūdingas leidinys: didoko formato, geros rūšies popieriaus, turės apie 264 puslapius ir meniską kieta viršelį. Kadangi Jūs, p. Jasūnai, esate to leidinio komiteto pirmininkas ir kartu leidinio autorius, tai ir kreipiuosi į Jus, prašydamas daugiau informacijų. Patieksiu kelių klausimų.

Kl. Kada šis darbas pradėjęs? Koks yra lietuviškos visuomenės pulsas šiuo reikalu? Ar junte susidomėjimą ir tikrą viešumą ar kitokios paramos? Ar turite pakankamai bendradarbių ir talkininkų? Aš rinkti istorinę-dokumentinę medžiagą apie Darius ir Girėną pradėjau dar Lietuvoje. Atvykus į Ameriką, pasitaikė apsigyventi Chicagoje, t.y. miestelė, kur daugiau kaip prieš pus-

Santykiai tarp Sovietų vyriausybės ir JAV buvo įtempti. Jie dar labiau įsitempė, kai suiro Libano kariuomenė ir amerikiečių libaniečiams duoti ginklai pateko į drūzų bei šijitų rankas, o Andropovas mirė.

Andropovo laidotuvių proga buvo pasakyta, kad Andropovas neturėjęs laiko sutvarkyti Sovietų Sąjungoje įsigalėjusių kombinatorių, vagių ir kyšininkų, bet jis per tą laiką sugebėjo įsodinti į visas užsienyje esančias rusų tremtinių organizacijas savo agentus. Jis žinojęs, kas darėsi kiekvienoje tremtinių organizacijoje, nes tos organizacijose buvę Sovietų agentai jį informuodavo. Buvo pasakojama, kad Andropovas pasiuntęs savo agentus ir į didesnes Amerikos lietuvių organizacijas.

Amerikos lietuviai tėsė savo darbą, nes okupantas nesiruošė atšaukti savo jėgų iš Lietuvos ir leisti patiem lietuviams savo reikalus tvarkyti. Lietuviai kiekvienus metus vieningai suruošdavo Lietuvos nepriklausomybės minėjimą, ragino prezidentą, Senatą ir Atstovų Rūmus padėti lietuviams atgauti nepriklausomybę.

Praeitą sekmadienį gražiausią kalbą pasakė kunigas Juozas Prunskis. Parinkęs iš pavergtos Lietuvos ateinančių žinių, kun. Prunskis gana gyvai jas perdavė klausytojams. Turiningai kalbėjo ir gubernatoriaus Thompsono atsiųstas atstovas, surinkęs tikslus faktus apie lietuvių pavergimą.

Porą dienų prieš nepriklausomybės minėjimą Chicago pasiekė žinia, kad naujai atsiųstieji Maskvos agentai jau iškėlė savo koją į šį vasario 12 d. suruoštą minėjimą. Imtasi priemonių prisiplakėliui išprašyti. Buvo mintis jo visai į šalį neįleisti. Susižinota su ALTo vadovybe. Vadovybė nenorėjo imtis tokių priemonių. Jeigu jau buvo sutartyje su Dainava, tai ir prisiplakėliui leisti. Nieko jis čia nepatirs, nes nieko slapto nėra. Pasiklausys ne tik lietuvių nuomonės apie okupaciją, lietuvių pavergimą ir baisų išnaudojimą, bet galės ir išgirsti, ką amerikiečiai mano apie lietuvių tautos pavergimą. Vadovybė patarė nieko nedaryti, kad minėjimas nebūtų sutrukdytas.

Bet blogiausia, kad prisiplakėlis ateinančią savaitę rengiasi iškristi į Vilnių. Jis turės progos pasisakyti iš šalies programos metu. Bet vėliau nutarta minėjimo metu neprotuoti, bet prie progos aptarti reikalą, kad kitais metais iš pavergtos Lietuvos Andropovo atsiųsti prisiplakėliai nesikištų į programas. Bet kai jau antrais metais buvo sugiedota Mikuckio daina, tai galėtasi, kad nepareikštas protestas.

Vadovybė privalo iš anksto pasirūpinti, kad kagebis-tai neprisiplaktų prie organizuojamų Lietuvos nepriklausomybės ar kitų švenčių minėjimų.

šimti metų abu mūsų lakūnai augo, mokėsi, skraidė lėktuvais, planavo skridimą į Lietuvą, lietuviškai visuomenę ruošė aviacijos dėnas, ir t.t.

Lygioms dalimis su draugu sudėję pinigų, už 900 dolerių 1959 m. nupirkome panaudotą dviejų Aeronca "Chief" tipo lėktuvą. Vėliau, tūpimo metu, mano draugui atsitiko nesėkmė ir jis jį aplaužė. Nuo tada tek-davo lėktuvą nuomoti, o tai anais laikais būdavo palygina-mai nebrangu.

Skraidant taip patias Darius ir Girėno pramintais oro keliais, dažnai pasitaikydavo sutikti juo pažinotus žmones. Pradėjau ir vėl rinkti archyvine medžiagą: fotografijas, laikraščius, škarpas ir kt. Kartu rinkau medžiagą ir bendrai apie lietuvių aviacinę veiklą iševijoje. Esu garsiausias užrašęs Antano Vaišvydo, Dariaus sesers Kastytės Stulpinienės, Dariaus svainio Antano Regio, Edvardo Petkaiš, bei daugelio kitų lietuvių kilmės amerikiečių atsiminimus. Rinkant tokią archyvine medžiagą, teko išvazinėti ne tik po Chicago apylinkes, bet aplankyti ir rytines Amerikos valstijas.

Kai 1972 m. rudenį lankiausi Alkoje (Putnam, Conn.), buvau to Amerikos Lietuvių Kultūros Archyvo įsteigėto prel. Pr. Juro labai nuoširdžiai sutiktas. Man sugrįžus į Chicago, vieną ankstyvą rytmetį iš paskambino telefonu ir davė mintį, kad iš turimos medžiagos aš paruoščiau apie Darius ir Girėną albumą. Ši idėja man atrodė priimtina, todėl tą telefoninį pokalbį ir laikyčiau albumo idėjos užuomazga.

Šis albumas yra išleidžiamas Darius ir Girėno žygio 50 metų sukakties proga. Lietuviškos visuomenės pitarimas yra labai didelis. Spaudoje apie šį sumanymą paskelbus, buvo gauta daug naujos medžiagos ir paskaitinamųjų atsiminimų. Beveik visą spaudai paruošimo darbą at-

likome savoms jėgoms ir priemonėms, tuomi sutalpydami didelę dalį visų išlaidų. Tačiau spaustuvės darbas ir įrašimas pareikalavo didelių išlaidų. Albumui leisti komitetas nutarė dalį reikiamų lėšų surinkti prenumeratos ir finansinės paramos būdu. Lietuviškos visuomenės, kaip tai — organizacijų, draugijų ir pavienių asmenų, susidomėjimas yra gana didelis ir padrašinantis.

Į albumui leisti garbės komitetą įeina: dr. A. Kalvaitis — 1928-36 m. buvęs Lietuvos konsulas Chicagoje, Darius ir Girėno skridimo organizatorius; kpl. Petras Jurgela — Vyr. skridimo komiteto sekretorius; lietuvių parašęs knyga "Spartoti Lietuviai — Darius ir Girėnas"; kpl. Antanas Vaišvada — žymus skridimo rėmėjas ir lėktuvui vardo "Lituania" sumanytojas.

Darbo komiteta sudarome: as pats — medžiagos paruošėjas ir autorius; J. Kavaliuskas — išdininkas ir ekspeditorius; dr. P. Aleksa — patarėjas meniniams reikalams ir albumo viršelio bei aprašų paruošėjas; A. Beleška — nuoširdus techninis pagelbininkas.

Darbo buvo gana daug. Visą stengėmės atlikti kiek galint kruopščiau, tiksliau ir švariau.

Kl. Jūsų komitetas šį leidinį vadina albumu. Nors tai lotyniškos kilmės žodis, bet mūsų kalboje jau yra stipriai įsiplietęs. Man atrodo, jog šiam jūsų leidiniui yra būtinai reikalingas ir daugelio puslapių tekstas. Jei taip, tai kokia proporcija tarp teksto ir iliustracijų? Kas iš tekstą paruošė?

Ats. Šį leidinį pavadiname albumu. Nemanau, kad jo paskirties apibūdinimui galėtume surasti kitą tinkamesnį žodį.

Jaučiau, jog vien vaizdų albumas, be išsamesnio teksto, būtų nepilnas, nepasiekty savo tikslo. Taip pat žinojau, kad apie Darius ir Girėną kitomis kalbomis iki šiol yra parašyta labai ma-

ža, o platesnio veikalo išvies nebuvo išleista. Aviacijos istorijos klausimais man tenka susirašinėti su daugeliu kolegų įvairiuose Europos kraštuose. Dažnai stebiuosi, jog jie beveik visi be išimties savo laisvuose naudoja gana taisyklingą anglų kalbą. Anglų kalba yra tapusi tarptautine susižinojimo kalba.

Norėdamas leidinio apie Darius ir Girėną svetimomis kalbomis nebuvimo spragą užpildyti, nutariau albumą paruošti abiem kalbomis: anglų ir lietuvių. Tokiu būdu bus įvykdytas ir lietuviškos visuomenės pageidavimas, ir leidinys taps priinamas kitataučiams bei silpnai lietuviškai besuprantantiems lietuvių kilmės amerikiečiams, o kartu ir mūsų jaunimui. Iš viso teksto apims apie 60 puslapių, t.y. po 30 psl. kiekviena kalba. Jame yra pateiktos trumpos abiejų lakūnų biografijos, pasirušimas transatlantiniam skridimui, žuimas Soldine, iškilmingos laidotuvės Kaune, aprašymas jų alminimui pastatytų paminklų ir t.t.

Iliustracijas skyrius apima apie 200 leidinio puslapių. Nuotraukos yra išdėstytos prisiliekant chronologinės tvarkos ir pagal temas, panašiai, kaip ir tekstas.

Kl. Sakykite, kiek paskirų nuotraukų albume bus? Taip pat būtų įdomu sužinoti, kaip ir iš kur sugebėjote nuotraukas surinkti, nes nuo anų laikų jau praėjo 50 metų. Ar pavyko ką nors gauti iš okup. Lietuvos ir iš dabartinės Lenkijos, iš jų žuvimo vietos?

Ats. Albume yra panaudota apie keturi šimtai nuotraukų. Daugelį nuotraukų paskolino Amerikoje gyvenantys tautiečiai, keltas jų buvo gauta iš okup. Lietuvos, keliolika iš dabart. Lenkijos — iš štetino apylinkėje gyvenančių lietuvių. Noriu atkreipti dėmesį, jog 63 nuotraukos yra panaudotos iš paties Stepono Dariaus asmeninio albumo, ir apima jo gyvenimą iki 1927 m. pabaigos. 16 nuotraukų, su autoriaus sutikimu, yra panaudota iš jau minėtos P. Jurgelos knygos. Visos kitos nuotraukos yra iš mano asmeninio archyvo.

Pusei šimtmečio nuo šio svarbaus istorinio įvykio praėjus bet kokios su tuo įvykiu susijusios nuotraukos tampa vis didesne reikšmybe. Jų sukaupimas viename leidinyje ir išsaugojimas ateities kartoms buvo viena iš paskatų šį albumą išleisti.

(Bus daugiau)

— Anglijoje paskelbta, kad princesė Diana nėsčia. Laukiasi kūdikio rugsėjo mėn.

ČIKAGIETĖS ISPŪDŽIAI RUSŲ PAVERGTOJE LIETUVOJE

Daugelis mano, kad Amerikos lietuviai nežinojo, kas rusų okupuotoje Lietuvoje dėjos, Sovietų karo jėgoms ir policijai antrą kartą įsiveržus į Lietuvą. Pavergtoje Lietuvoje buvo Čikagietė 1961 metais. Ji viską aprašė ir Chicago Lietuvių Literatūros Draugija išleido tris laidas (vieną angliškai). Naujienose dar galima gauti Čikagietės išpūdžių laidą. N. Red.

(Tešiny)

Taip, to kaimo, kuriame gimiau ir augau — nėra!

Viskas išdraskyta, viskas nugriauta!
Kas viską išardė ir išdraskė? — Busai, rusai komunistai!

Kaip mane galejo leisti į gimtinį kaimą, jeigu jie patys tą kaimą prieš kelis metus išdraskė? Man pasake, kad toje vietoje, kur pirma buvo gimtinis mūsų kaimas, tiktai akmenų krūvos ruogos. Ir tos apaugusios dilgelėmis bei durnarpėmis!

Net ir sodas šikirstas. Išikirstas malkoms! Netrukus man ir daugiau dalykų paaiškėjo. būtent: išgriovus kaimą, išvežti visi jo gyven-

tojai. Pradžioje buvo išgautyti ir išvaikyti vyrai. Vėliau buvo atimti arkliai. Vėliau atimti gyvuliai ir įrankiai. O dar vėliau atimta žemė, sodybos ir nugriauti namai.

Kaip tau gali duoti leidimą vykti į gimtąjį tavo kaimą, jeigu ten viskas išgraiuta, išnaikinta ir išvežta? Komunistai, neleiddami užsieniečių į Lietuvą, žino, ką jie daro. Tiktai mes nežinome, kas ten daroma ir kas jau padaryta.

Pasikalbėjimas su broliu buvo labai liūdnas. Nežinau, ar aš viską girdėjau, ir nežinau, ar su-pratau, ką jis man pasakojo. Tiek nežinau, kad jaučiau tokį didelį širdies skausmą, jog nežinojau, kur dėtis. Blogiausia buvo, kad nei jam, nei jo šeimai negalėjau padėti. Verkė jis, verkiau ir aš. Abu ašarojom, kaip maži vaikai. Ašarojom dėl savo bejėgiškumo! Matėme padarytą skriaudą, bet negalėjome nieko padaryti.

REIKIA GINČYTIS SU PALYDOVAIS

Vakare vėl pas mane atėjo palydovas. Norėjo sužinoti, ar aš vis dar tokia karinga, ar pasimačiusi su broliu, siek tiek aprimau. Aš jam pasakiau:

— Jeigu man neleistė motinos pamatyti, tai niekur nevažiuoju!

— Rytų pamatysime kelias dirbtuves Kaune, o vėliau visi važiuosime į Palangą, — aiškina man palydovas. Neleidau jam pabaigti, bet pasakiau:

— Galite žiūrėti į visas dirbtuves ir važiuoti

sau į Palangą, aš niekur neinu ir niekur nevažiuoju, iki pamatysiu sergancią mano motiną!

Šį kartą pridėjau sergancią, nes iš brolio sužinojau, kad motina jau silpna.

Buvau pasiryžusi daryti, ką sakiau. Galite įsivaizduoti, kaip malonu buvo "tarybinėje Lietuvoje", kada teko ultimatumus statyti, kad galėtum pamatyti savo motiną. Nesu karinga moteris. Man daug geriau patinka susitarti ir gražiuoju sugyventi. Bet kai matau, jog kitaip negalima, tai ryžtuosi pavartoti griežtesnes priemones. Žinau, kad mano nervai jau nestiprūs; suprantu, kad tokią laikysena nervus dar labiau įtempia, bet man atrodė, kad kitaip negalėjau elgtis. Jeigu būčiau nieko nedariusi, tai būtų buvę dar blogiau. Jeigu būčiau išvažiavusi iš Lietuvos, nepasimačiusi su savo motina, tai mano nervai būtų visai iširę. Niekad esu nebūčiau galėjusi tokio dalyko daryti. Sąžinė mane būtų visą laiką graužusi. Ji būtų mane anksčiau į kapus nuvariusi.

KAS TYLEJO, SU SAVO GIMNEMIS NEPASIMATĖ

Man buvo aišku, kad pavergtos Lietuvos valdovai norėjo pasitenkinti vien brolio parodymu. Nieko man nesake, jie atgabeno broį į Kauną ir iškėjęsi, kad aš, su juo pasikalbėjusi, aprimsiu. Man buvo malonu su broliu susitikti, bet aš norėjau ir motiną pamatyti.

Užsispyriau — ir laimejau. Kitos nieko nesakė, tai nieko ir nematė. Vėliau jos galėjosi, kad

negudravo, kaip kad kelios gudrios kelevės padarė, arba neužsispyrė, kaip aš kad užsispyriau. Gudrauti dabar, žinoma, sunkiau. Visi Kaune kalba, kad iš visų amerikiečių gudriausias buvęs Antanas Gukas. Jis Lietuvon parvažiavo, be leidimo broį aplankė ir be palydovo su broliu išsikalbėjo. Keli bandė tai padaryti, bet jiems nepavyko. Jie nagus nusidėgino. Gukas gudrus vyras, nors taip ir neatrodo. Bet dabar ir Gukui būtų sunkiau. Dabar be leidimo ir ištikimiausias šoferis iš miesto negali išvažiuoti.

KELIŲNEJE Į LIETUVĄ NEGALIMA PAILSĖTI

Visą naktį nerimavau. Buvau pasiruošusi ateinančią dieną praleisti Kauno viešbutyje. Kartais man atėidavo mintis, kad geriau būtų ir Amerikon grįžti, jeigu neleis pasimatyti su motina. Kokia prasmė man važinėti po Klaipėdą ir Palangą, jeigu aš negaliu pamatyti gimtųjų Vairgalių? Kuriam galui man susitikti ir kalbėtis su svetimais, man visai nepažįstamais žmonėmis, jei aš negaliu su savo motinėle — sengalvėle pasimatyti?

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

K. VILIAUS

VAKARŲ VEJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasirūpinkite poeziją, kai atsisiųsite pinigų vokiui adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

G. DYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medicinos direktorius
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis
ir kas antrą septyniadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553
Service 855-4504, Page 86058

DR. A. B. GLEVECKAS

DYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
1907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko lėninius
ir "contact lenses".

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofise telefonas: 776-2886,
Residenčinis telefonas: 448-5548

FLUORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimės
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33719
Tel. (813) 321-4290

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laisviam - Plius apsaugos
SEMA KAINA
Priliman Master Charge
ir VISA kortelėmis.
D. SEDERAS Tel. 925-8863

MOVING
Apskraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-8796

SOPHIE BARCUS
RADIO ŽEIMOS VALANDOS
Septyniadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. rytė.
Stoties WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Park.
Vedėja - Aldona Deukins
Telefa: 778-1543
1157 S. MAPLEWOOD AVE
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakare.
Vos leidos 11 WCKY stoties.
Bangos 1400 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.n.
11 WTKS stoties, 1110 AM bangos.
2644 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60628
Telefa: 778-8374

A. POŠKA

Dr. Jonas Basanavičius Bulgarijoje

Dr. Jonas Basanavičius

(Tęsinys)

Kol patys bulgarai susivokė ir ligi suprato archeologijos reikšmę, praėjo daug metų ir jo 1890 metų raštai yra vieninteliai dokumentai šiuo klausimu. Garsusis bulgarų archeologas Rafailas Popovas, etnografinio muziejaus direktorius, prisipažįsta, kad už viską jis esąs skolingas dr. J. Basanavičiui, kuris jam savo knyga "Kam epigrafikata ir archeologijai na goria i dolna Miziija" ikvėpė šiu mokslų reikę ir pats daug davė patarimų.

Minėtų partijų lyderiai pasirašė organizacijos Principų Deklaraciją, kurioje tarp kitko pabrėžtas ištikimimas, kad demokratine santvarka užtikrins pasaulyje politinę laisvę ir geriausias sąlygas ekonominei pažangai. Organizacija puoselės tarp partijų bendradarbiavimą, kuris turėjo pradžia 1978 metais įsteigus Europos Demokratų Uniją (EDU) ir 1982 metais Pacifiko Demokratų Uniją (PDU). Naujoji organizacija (IDU) apjun-

Organizacijos sekretoriato būstinė yra Londone. Sekretoriatas leidžia anglų kalba informacinį biuletinį.
E. L.

Dr. prof. Vatevos visą amžių dirbęs antropometrinėje srityje, taip pat rodė man pirmašias dr. J. Basanavičiaus išleistas instrukcijas apie antropometriją ir gausybę susirašinėjimo tuo reikalu su dr. Basanavičium.

Dr. prof. Krumas Drumčilo vas savo disertacijoje apie bulgarų rasę, rašytoje Berlyno universitete 1914 metais, taip pat pripažįsta Basanavičiaus nuopelnus ir šioje mokslo srityje, tik pažymi, jog jis buvęs bulgares. Ne vien etnografinėje srityje yra žinomas dr. Basanavičius. Dr. prof. Gumčo Gunčovo tvirtinimu, jos yra palkęs net ir geologinės medžiagos vėlesnems kartoms.

Dr. Jonas Basanavičius kaip gydytojas

Mažai man buvo žinomas dr. J. Basanavičius kaip gydytojas, jo kiti darbai, jo profesija. Ir sunku įsivaizduoti mokslininką sprendžiantį įvairias problemas, besigilinantį į kiekvieno ligonio merklus nusiskundimus. Bet būta jo Bulgarijoje - neužmirštinio gydytojo, kuris net po 40 metų dar atsimenamąs šiu pagarbą.

Visi bulgarai pabrėžia jo tikrą atsidavimą pradėtam darbui, jo

pasirūpimą, mokslininkumą ir kaip žmogų nepaprastai geros širdies.

Nikola Kotovas Lome pasakojė, kad kartą susirgo vienas neturtingas žmogus artimaime kaimelyje. Dr. J. Basanavičius nuėjęs pas jį ir tris dienas sėdėjęs, eidamas slaugės ir net kuopėjos pareigas. Sako, studijavęs tai, ir rašęs į knygą. Po keturių dienų ir jis pats apsikrėtė iš ligonio vidurių šilime. Kai dr. Bas. sirgo, jo žmona slaugė abu. Vos tik Bas. pradėjus vaikščioti, susirgo ir jo žmona. Nepaisydamas nesveikatos, jis visą laiką rašęs į knygą ligos eigą ir tyrinėjęs, ieškojęs gydymo būdų.

Georgas Monavskis, buvęs dr. Basanavičiaus sekretorius, susijaudinęs pasakoja, kad dar tokiu gydytoju Bulgarija nėra turėjusi. Tai buvęs nepasiekiamas gydytoji idealas. Jis niečiam niekad nėra atsakęs mediciniškos pagalbos, niekad iš nieko nėra prašęs atlyginimo ir niekad neklausdavęs, ar jam bus sumokėta ar ne. Kiekvieną ligonį apžiūrėdavo iš pagrindų, ir vienas tik pasirodymas įkvėpdavo visiems drąsos ir jam pagarbos. u

Kada jis buvo paskirtas apskrities gydytoju, ligoninė buvo si rusų karo metu padaryta iš turkų maldyklos. Jis tuojau ėmėsis pastangų: pats važinėjęs į ministeriją lėšų ir įtikinėjęs Sofijoje, ligi pagaliau jo parinkimu, planu ir iniciatyva buvusi pastatyta moderni ir higieniška ligoninė. Jis visą laiką vykdavo ir kaimus, kalbėdavosi su kaimiečiais, darydavo jiems pranešimus, ir demonstruodavo lengvesnius gydymo būdus. Kaimuose, kur buvo įsivyravęs sifilis, jis reikalavo iš centro specialaus gydytojo ir nemokamų vaistų. Labai daug domėjosi naminių žolių ir dažnai šundaktarius patinymu, jos yra palkęs net ir geologinės medžiagos vėlesnems kartoms.

Nepaprastas buvo jo pastabumas ir darbštumas. Jeigu jam atėdavo naktį kokia mintis, jis tuojau atsikeldavo ir nueidavo rašyti. Raportus apie ligas rašė rusų kalba, bet šiaip kitais reikalais bulgariškai.

(Būs daugiau)
- Walter Rask trumpoms atostogoms iškeliavo į Floridą.

GORDON

Funeral Home and Cremation Service
Charles Stasukaitis 1729 S. Halsted St.
FD. LE. Chicago, IL 60608
(312) 226-1344 24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 - 1742
4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345
TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Tel.: 652-5245
TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:
JEAN VANCE ir GEORGE SORINI
Aikstes automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS

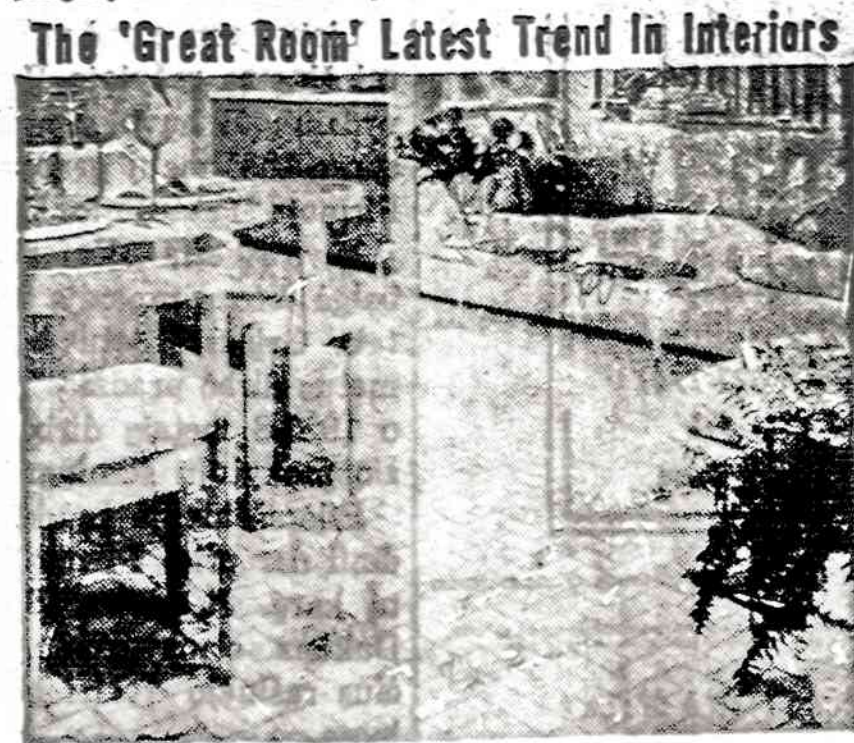
LACKAWICZ
Laidotuvių Direktoriai
2424 West 69th Street - Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois
Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas - 652-1003

About the House

Sylvia K. Lowe, a member of the National Home Fashions League, is Floor Fashion Specialist, GAF Corporation.

Walls between rooms in the home began to disappear in the early 1950's when the so-called "open floor plan" in interiors enjoyed great popularity. An adaptation of home building was deemed by returning veterans of World War II.

The desire for something different from the two-story homes many servicemen had left when they went off to war turned the new "ranch-style" houses into a trend. Climbing stairs became passe as all-one-level living was embraced by new families coping with the post-war baby boom.

Now as we enter the energy-conscious 1980's, the open floor plan remains, looking fresh and new. However, this time it bears a different name. It is called "the great room" which incorporates living, dining and food preparation activities into one huge space.

The spacious "great room" shown here features an eclectic group of contemporary furnishings. The open-plan concept is further enhanced by joining the kitchen visually with the living and dining areas through the use of the same elegant brick-pattern floor covering. It is GAF's handsome sheet vinyl in the "Newburgh Brick" pattern in White.

This GAFSTAR Softred floor has an easy-care no-wax surface. The deeply textured pattern has the look of real brick, yet retains its natural shine with little maintenance. The GAF-Cor foam interlayer provides comfort, warmth and noise reduction. Available in 9' and 12' widths at your nearest home improvement center or building supply dealer.

BIELIŪNAS

LAIDOTUVIŲ KOPLYCIA
4348 So. California Avenue
Tel. - 523-3572

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS THAT ARE ALLOWING SAFE FOLLOWING DISTANCES...

YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF THERE'S A SUDDEN STOP WHILE YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY...

IF YOU DRIVE AT THE MINIMUM SPEED STAY IN THE RIGHT LANE.

LENKŲ KOMENTARAI APIE ANDROPOVO MIRTĮ

VARŠUVA, Lenkija. — Komunistų kontroliuojama lenkų spauda paskelbė Varšuvos gyventojų nuomones apie Andropovo mirtį. Atsakymų buvo įvairių. Skaitlytojai stebisi, kad redaktoriai leido paskelbti tokius žmonių atsakymus.

— Aš džiaugiuosi, kad Andropovas mirė. — atsakė vienas su laikytais lenkas. Jo atsakymas buvo įrašytas į magnetofoninę juostelę.

Reporteris apsigalvojo, grįžo kelis žingsnius ir paklausė:

— O kodėl tu džiaugiesi?

— Tai mano dalykas, — atsakė tolyn žingsniuojantis lenkas. Žurnalistas nenorėjo trauktis.

Atkūšs mikrofoną, jis toliau žingsniavo prie užklaustojo. Lenkas suprato, kad jis nori kito atsakymo, nes pirmojo negalėjo laikraštyje spausdinti.

— Kad jam nereikėtų tiek daug kentėti... Jį kankino įvairios sunkios ligos.

Kitas žurnalistas paklausė Lešek Valensą apie Andropovo mirtį.

— Tegul Kremlius sienoje jis išsisi ramybėje. Neklausk plačiosio komentaro.

— Chruščiovas užmiešio kapinėse gali būti ramesnis.

Kitas lenkas atsakė:

— Kai tik išgirdau, tai tuoju nuskubėjau į degtinės krautuvejį ir nusipirkau butelį vodkos...

— Kuriam galui vodka tau buvo reikalinga?

— Maniau, kad mūsų valdžia paskelbs gedulo dieną ir uždarys visas krautuves, — atsakė lenkas.

— Kokia tavo nuomonė apie Andropovo mirtį?

— Aš turiu savo nuomonę, bet mūsų generolai 1982 metų gruodžio 28 d. paskelbė karo stovio įstatymus, kurie draudžia savo nuomonę bet kam pasakyti.

Diplomatai stebisi, kaip komunistinė lenkų spauda leido

paskelbti šias paprastų gyventojų nuomones.

Maskvos gyventojų nuomonė apie mirusį Andropovą visai kitokia. Černenka ir komunistų partijos vadovybė nustebo, kai šeštadienį toks didelis gyventojų skaičius priėjo prie jo karslo Profesinių sąjungų salėje.

— Tai buvo vienintelis komunistas, kuris norėjo panaikinti visus kombinatorius, kyšininkus ir vagis, kurie išnešdavo mėsa, duona, bulves, sviestą iš krautuvių per užpakalines duris, kai mums reikėjo ilgiausias valandas stovėti prie krautuvių. — pareiškė viena nuliūdusi jauna maskvietė.

— Andropovas žinojo, kad pagaminto maisto turėjo užtekti visems gyventojams, bet viską išnešdavo kombinatoriai. Andropovas liepė sušaudyti Gorkio gatvėje esančius didžiausius krautuvių vedėją už kyšių ėmimą... ir maisto pardavinėjimą po stalu. Kaip galima, kad jis mirė.

Černenka buvo geriausias L. Brežnevo draugas. Jam labai nepatiko, kad buvo sumta Brežnevo dukte už kyšininkavimą ir aukso pardavinėjimą.

Andropovas vadovavo komitetui Brežnevui laidoti, o dabar Černenka pirmininkauja komitetui J. Andropovui laidoti. Toks yra rusų komunistų partijos Centro komiteto nerašytas įstatymas. Kazys Petrauskas

GEROJO GANYTOJO NAMAI

Onos Pranckevičiūtės iniciatyva buvo užpirkta virš 80 akrų Salezicijų žemė su mokykliniais pastalais Cedar Lake, Indianoje. Buvo pramatyta, kad šis vieta, kuri randasi tik apie 40 mylių atstume nuo Čikagos, tikty globos namų įrengimui. Be puikių mūrinių pastatų, kurie galėtų būti pritaikyti vyresnio amžiaus žmonių gyvenimui bei pilnatinei senelių priežiūrai, ten pat yra ir valgykla, barakai vasaros stovyklautojams ir sporto salė įvairiems parengimams.

Globos namų planavimo ir vykdymo reikalams buvo įsteigta pelno nesiekianti korporacija Gerojo Ganytojo Namų vardu. Remonto ir pasiruošimo darbai gerokai pasitūmėjo, bet dar nebaigti, kad galima būtų namus atidaryti. Kadangi pajamų dar nėra, remonto išlaidų ir paskolos išsimokėjimo pasėkoje iš-sekė turėtis išdas.

Idant galėtų išlaikyti užpirtą vietovę Lietuvos visuomenės labui, Gerojo Ganytojo Namų vadovybė kreipiasi į visuomenę, prašydama paramos. Brangius aukotojus ir rėmėjus kviečiame padidinti savo įnašus, o skolin-tojams žadame deimantų procentą.

Mielus skaitlytojus, suprantančius šio drausaus užsimojimo naudą ir šalpos namų išlaikymo svarbą Lietuvos visuomenei, prašome rašyti sekančiu adresu:

Lithuanian Good Shepherd Home, Inc.
P. O. Box 438
Cedar Lake, Indiana 46303

Skambinant Čikagoje, galima susisiekti šiais telefonais:
436-6376 — 598-5323

Tikimės ir laukiame dosnios — Penktadienį aukso uncija kainavo \$363.

Paraišius savo užsibrėžtam dar-bui. Dėkojame iš anksto.

Gerojo Ganytojo Namų vadovybė

TRUMPAI

— Kas, Lietuvos federalinė kredito unija, už IRA terminuo-tus indėlius moka 11%. Atidarius ar padidinus savo sąskaitą iki š.m. balandžio 15 d., indėli galite nurašyti nuo 1983 metų pajamų. Kasa

LAISVI!

„Jei jūs pasileikate mano žo-dyje, jūs tikrai esate mano mo-kytiniai, ir pažinsite tiesą, o tie-sa išlaisvins jus“.

Prašome pasiklausti šiandien 8:45 val. vakare šios radijo pro-gramos, banga 1450 AM per

„Lietuvos Aidus“.
Sekmadienį 9 val. ryto išgir-site per Sophie Barcus, radijo banga 1490 AM, „Gerąją Nau-jiąją Lietuvians“.

Jei turite klausimų, prašome parašyti; prisiųsime knygelę „Is praelietis tavo sūnus te stiprybę semia“. Mūsų adresas: Lithua-nian Ministries, P. O. Box 321, Oak Lawn, IL 60454.

ISKILMINGAS VASARIO SE-SIOLIKTOSIOS MINĖJIMAS

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

J. Talandis sveikindamas pri-minė, kad „daugiau dėmesio kreiptume politinė linkme.“

Dr. K. Sidlauskas sveikino ir dėkojo Amerikos Lietuvių Tary-bos vardu, kad Čikagos skyrius surengė tokį iškilmingą Vasario 16-osios minėjimą.

Ukrainiečių ir estų organiza-cijų vardu sveikino deleguoti atstovai.

Dr. V. Dargis perskaitė rezoluciją. Plojimų sutikome svei-kinusius ir šią rezoluciją.

Oficialiai daliai pasibaigus, išneštos vėliavos. Po to sekė 10 minučių pertrauka.

Po pertraukos prasidėjo me-

minė dalis Programą atliko Lie-tuvių Meno Ansamblis „Daina-va“. Choro vedėja — muzikė A. Gažiūnienė. Akomp. muz. Vl. Maželis. Apšvietimas — Č. Ru-kuižos.

Viena merggytė, pasipuošusi lauliniais rūbais, deklamavo. Plojome.

Apie 40 asmenų choras pradėjo daina „Leiskit į Tėvynę“ ir baigė „Šiaurės pašvaistė“. Pasi-gėrėtinai atliko programą ir gausiai plojome.

Pirm. K. Oksas visiems nuo-širdžiai dėkojo. Dalyviai plojo.

Vysk. V. Brizgys baigė maldą „Širdimi susijunkime su Lietu-va“. Po to visus palaimino.

Salė buvo pilna. Registracija 2 dol. Buvo renkamos aukos.

Prie durų surinkta \$1,210. Vo-keliuose paaukota \$6,274. Prie įžanginio stalo paaukota \$2,103. Iš viso surinkta \$9,887. Pasiza-dėta atsiųsti \$1,200.

Čikagos Lietuvių Taryba iš-leido minėjimo programą ir pra-eitų metų aukotojų vardus.

Bažnyčioje ir minėjime daly-vavo daug žymių asmenų.

K. P.

REAL ESTATE

Home, Zone — Pardavimai REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAM IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAI DEL VISU INFORMACIJU KREIPTIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7742

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS • NOTARIATAS • VERTIMAL

VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

5529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

LAIKYKIMĖS MARQUETTE PARKE.

ČIA GERIAUSIA VIETA LIETUVIAMS.

9 butų mūrinis. Labai geros pajamos. Didelis butas savininkui. Geras investavimas.

3 butų mūrinis su garažu. Pelningas pirkiny.

Didelis, gražiai įrengtas bungalov. Nebrangus.

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE — INCOME TAX

2951 W. 63rd St. Tel: 436-7878

Miko Šileiko apsakymų knyga „Liucija“ jau atspausdinta.

„LIUCIJA“

Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo.

22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5.

Gaunama „Naujiene“ ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano ŠULO daruosta ir teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta „Sūduvos“ išleista knyga su legaliskomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienu administracijoje.

ANYKŠCIUOSE MIRĖ RAŠYTOJA BRONĖ BUIVYDAITĖ

Lietuviams, ypač vaikams, gerai žinoma rašytoja Bronė Buivydaitė. Ji buvo gimusi Sveduose 1885 metų gruodžio 17 d. Pirmojo Pasaulinio karo metu ji buvo išvežta į Voronežą ir ten baigė Yčo gimnaziją 1918 metais. Grįžusi Lietuvon, ji kelis metus dirbo pradžios mokykloje, o 1925-8 metais dirbo Panevėžio mokytojų seminarijoje.

Eilėraščius ji pradėjo spausdinti dar prieš Pirmąjį Pasaulinį karą. Ji pasirašydavo Tyrų Dukters slapyvardžiu. Eilėraščius rašinėjo įvairiuose žurnaluose.

1933 metais atspausdino „Mėlynus drugelius“. 1930 metais „Anykščių balados“, 1934 m. — „Atverstus lapus“. Tais pačiais metais atspausdino „Stebuklingąją radastą“, 1936 m. — „Lapę gudragalvę“, 1936 m. — „Aukštinį batelį“, 1940 m. — „Pagiry stovi trobelė“.

Advokatas GINTARAS P. CEPENAS

Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadi.: nuo 9 val. r. iki 12 val. d. ir pagal susitarimą. Tel. 776-5162

2849 West 63rd Street Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIA V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS

Darbo valandos: Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet. Šeštadienis pagal susitarimą. 8506 S. Kedzie Ave. Chicago, Ill. 60629

Tel.: 778-8000

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Drangija

Aleksas Ambrose, CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJS

autorius, paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausia Chicago lietuvių istoriją (1869 — 1959 metai). 664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15. Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Drangija

Naujai pasirodžiusi DR. ANTANO RUKŠOS 619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1) Siųstų čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St. Chicago, IL 60608

see us for HOME financing. AT OUR LOW RATES WITH REPAYMENT FROM YOUR INCOME

High Interest Rates Paid on Savings Interest Compounded Daily and Paid Quarterly

FSLIC

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL. 60608
Peter Kazanauskas, Pres. Tel.: 847-7747
HOURS: Mon. - Tue. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujieneose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Guseno — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totorskio jaunus dienas ir susirūpinimą \$8.00

Dr. A. J. Guseno — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00
Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Guseno — AUKŠTA KULTORA — ŽIAUROS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdingai. Tik \$2.00

Galima taip pat užsakyti paštą, atsiuntus čekį arba money order, prie nurodytos kainos pridėti \$1 persiuntimo klaidoms.

NAUJIENOS, 1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

